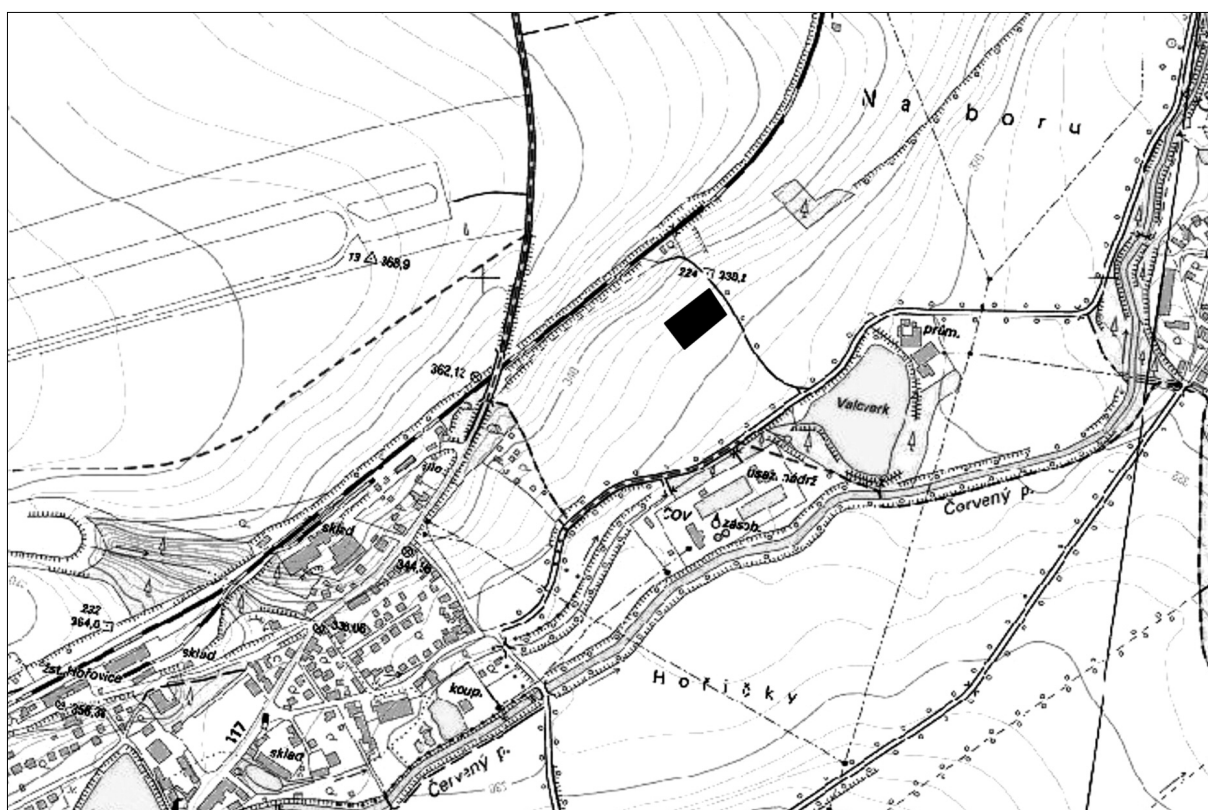
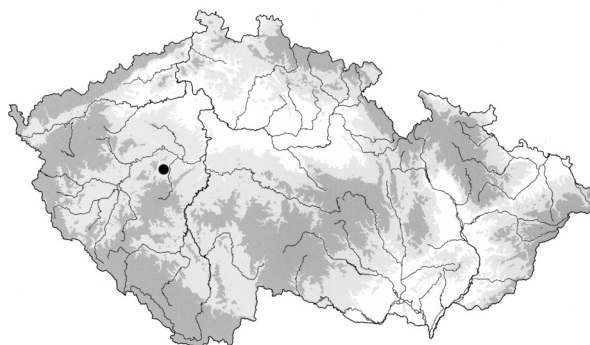


ČÁST SÍDLIŠTĚ S PŮDORYSY KŮLOVÝCH DOMŮ Z POZDNÍ DOBY HALŠTATSKÉ V KOTOPEKÁCH, OKR. BEROUN

Daniel Stolz

ÚVOD

Záchranný archeologický výzkum v Kotopekách byl vyvolán plánovanou výstavbou deponie zeminy. Práce na stavbě začaly bez ohlášení oprávněné archeologické organizaci. Rozsáhlá skrývka ornice byla odhalena během cesty k jiné kontrolované stavbě v červenci 2009. Při ohledání skrývky se ukázaly početné archeologické situace. Záchranný výzkum proběhl od srpna do listopadu roku 2009. Bylo zachyceno 152 sídlištních objektů z neolitu (LnK i StK), staršího eneolitu, mladší doby bronzové a pozdní doby halšatské. V tomto příspěvku bych rád představil prozkoumanou část sídliště z pozdní doby halšatské, na které bylo překvapivě odkryto nejméně sedm kůlových staveb.



Obr. 1. Kotopeky, okr. Beroun. Výřez z mapy s vyznačením místa výzkumu. Nahoře: poloha lokality na mapě ČR

LOKALIZACE, GEOGRAFICKÝ A SÍDELNÍ KONTEXT NALEZIŠTĚ

Naleziště leží asi 0,4 km severně od města Hořovice, mezi železnicí Praha–Plzeň a silnicí Hořovice–Kotapeky (obr. 1). Rozkládá se na parcele č. 565/1 k. ú. Kotapeky.¹

Plocha výzkumu leží na mírném jihovýchodním svahu v údolí Červeného potoka. Nadmořská výška se pohybuje mezi 330 a 346 m. Nejbližší vodní zdroj představuje Červený potok protékající asi 300–400 m jihovýchodně od lokality. Podloží tvoří na nalezišti sprašovitě hlíny, na které nasedá hnědá půda.

V nejbližším okolí převládají paleozoické břidlice a hlinitokamenité sedimenty s pokryvem hnědých půd. Region patří do klimatické oblasti B 3, tj. mírně teplé, mírně vlhké s mírnou zimou, pahorkatinové. Průměrná roční teplota je 7–9 °C, průměrná výška srážek 500–600 mm.

SOUPIS LOKALIT NA KATASTRU OBCE

Kotapeky I

Poloha: Naleziště leží cca 0,5 km severovýchodně od Hořovic na levém břehu Červeného potoka, tj. v bezprostřední blízkosti místa výzkumu.

Okolnost: Sídliště s bohatými nálezy keramiky, broušené a štípané industrie o velikosti 3 ha bylo registrováno při povrchovém průzkumu D. Stolze na podzim r. 1992. Sběr byl v následujících letech několikrát opakován. Osídlení trvalo po celou dobu kultur s lineární i s vypíchanou keramikou. Doloženy i nálezy z časného eneolitu, mladší doby bronzové, pozdní doby halštatské a doby laténské.

Literatura: *Prostředník – Stolz 1999, 50–51; Stolz 2003, 352.*

Kotapeky II

Poloha: Nevýrazná ostrožna vzniklá na soutoku Červeného potoka a Tihavy pod současnou zástavbou obce Tihava.

Okolnost: Záchranný archeologický výzkum J. Maličkého na staveništi rodinných domků v Tihavě (k. ú. Kotapeky) v letech 1963–1964. Na ploše 96 m² prozkoumal humusovitou tmavošedou až černou kulturní vrstvu o mocnosti 40–60 cm s nálezy z doby halštatské, laténské, římské a raného středověku. Ve spodních partiích se vyskytovala málo početná keramika, štípaná a broušená industrie kultury s vypíchanou keramikou a z časného eneolitu.

Literatura: *Maličký 1968.*

Kotapeky III

Poloha: Cca 0,5 km jižním směrem od obce na levém břehu Červeného potoka.

Okolnost: Počátkem 80. let objevil lokalitu sběrem P. Břicháček. Ověřeno r. 1992 D. Stolzem. Na ploše několika desítek ha nepočetné nálezy keramiky kultury s lineární keramikou, doby laténské a doby římské a pravděpodobně i z dalších období pravěku.

Literatura: *Stolz 2003, 352; Zápotocká 1982, 142.*

Kotapeky IV

Poloha: Les Háj rozkládající se 1 km jihovýchodně od obce.

Okolnost: Výzkum mohylníku E. Jílkovou a J. Maličkým. Mohylník má přes 25 mohyl. Celkově byly v letech 1949–1953 prozkoumány 4 mohyly českofalcké mohylové kultury. Ve středu všech mohyl se nacházela kamenná kruhová centrální stavba s žárovým pohřbem, překrytá hliněným násypem. Pouze v mohyle č. 6 byly zjištěny dvě kamenné stavby s dvěma pohřby. Ve dvou náspech byly evidovány stopy po žárovišti (místo kremace?). Všechny pohřby měly jako milodary 2–4 keramické nádoby. Jenom ve dvou případech byly přiloženy i bronzové a jantarové přídavky.

Literatura: *Jílková – Maličký 1954.*

Kotapeky V

Poloha: Zhruba 0,4 km západně od obce u železniční trati.

Okolnost: Při stavbě můstku přes železniční trať ve 20. letech 20. století náhodně objeveno sídliště z mladší doby bronzové.

Literatura: *Maličký 1953, 18.*

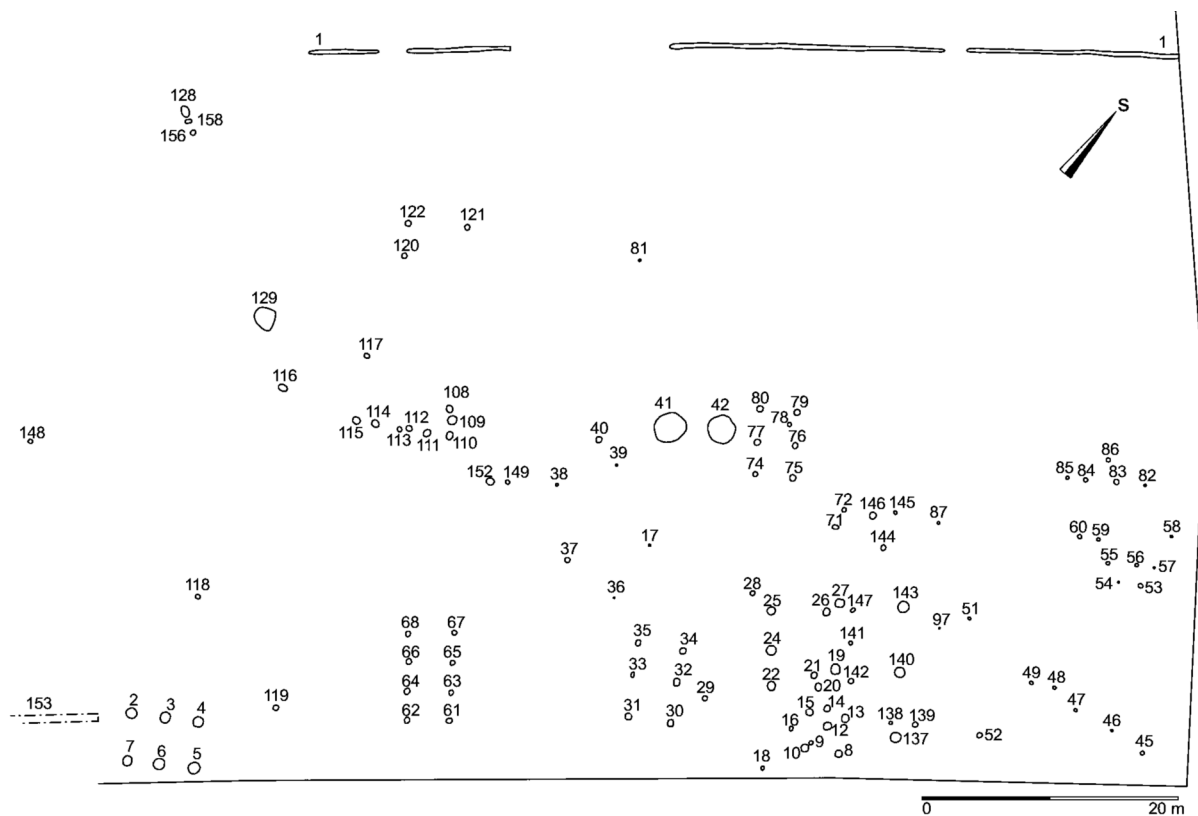
Kotapeky VI

Poloha: Zahrada na severním okraji obce.

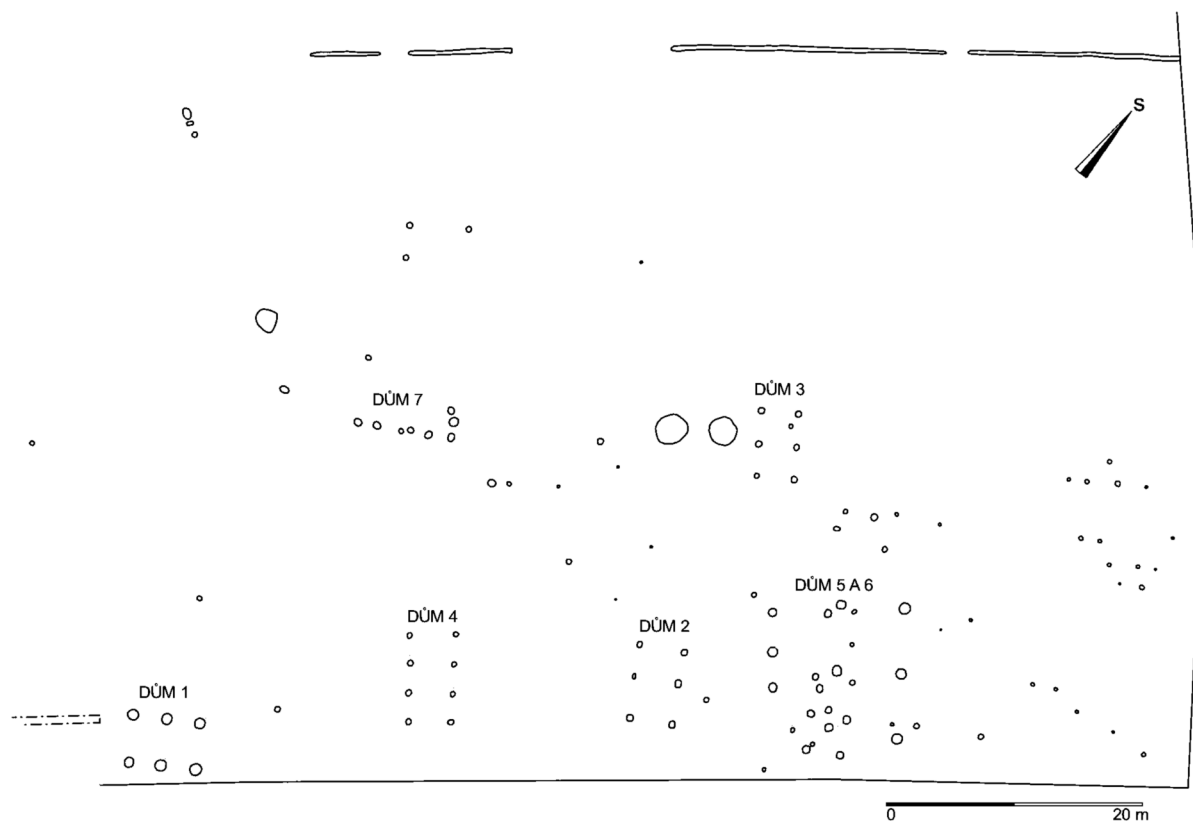
Okolnost: Neohlášené terénní úpravy v r. 2004 zničily sídliště pravděpodobně ze střední a z mladší doby hradištní.

Literatura: Nepublikováno.

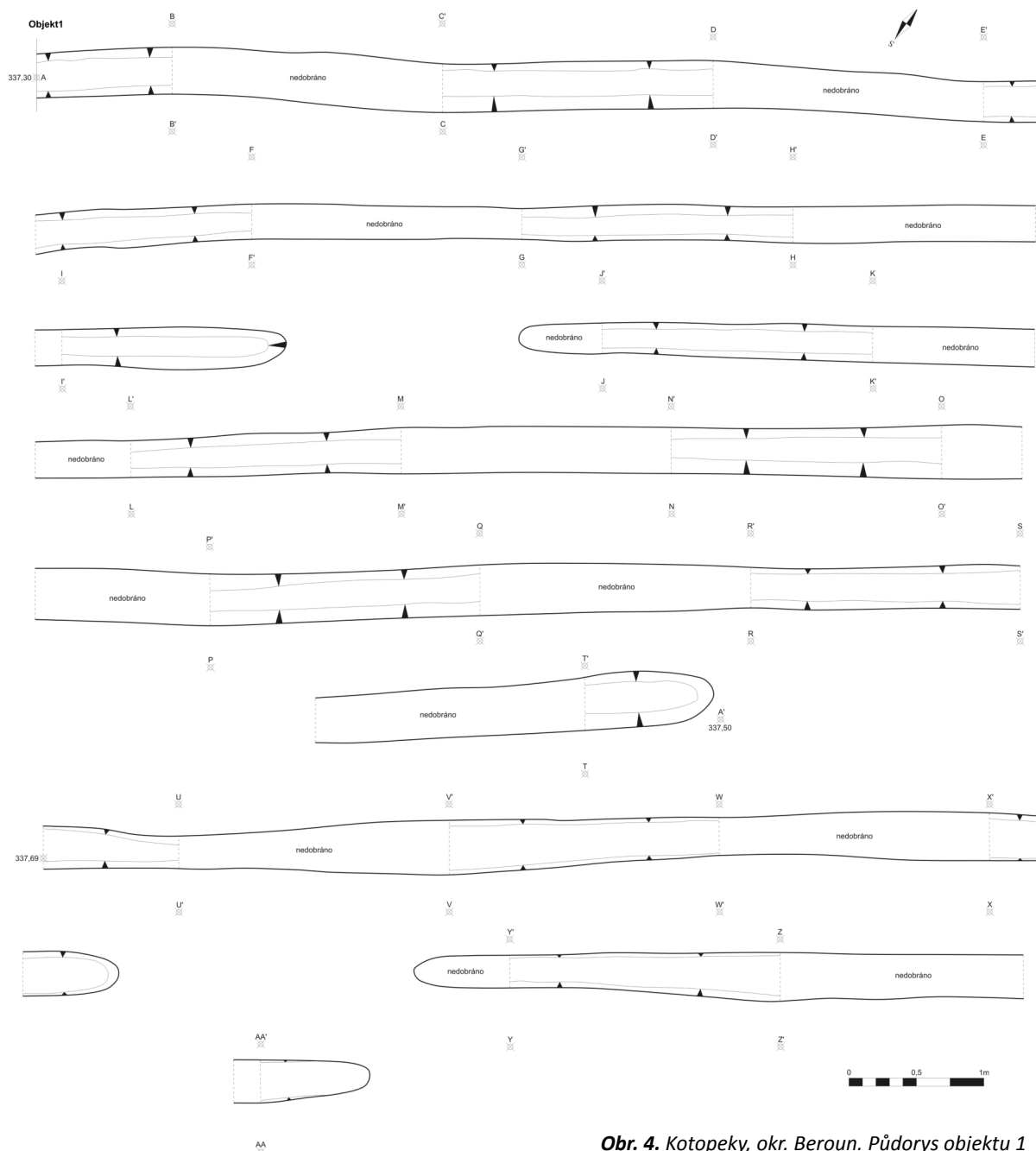
¹ Souřadnice JTSK (souřadnice XY): 782781.14 1064182.18, 782628.27 1064061.91, 782699.92 1063979.84, 782842.47 1064085.19, 782932.41 1064175.95, 782938.40 1064195.08, 782916.82 1064277.84.



Obr. 2. Kotopeky, okr. Beroun. Plán východní části výzkumu s halštatskými objekty



Obr. 3. Kotopeky, okr. Beroun. Plán východní části výzkumu s halštatskými objekty. Vyznačeny půdorysy kulových domů 1–7



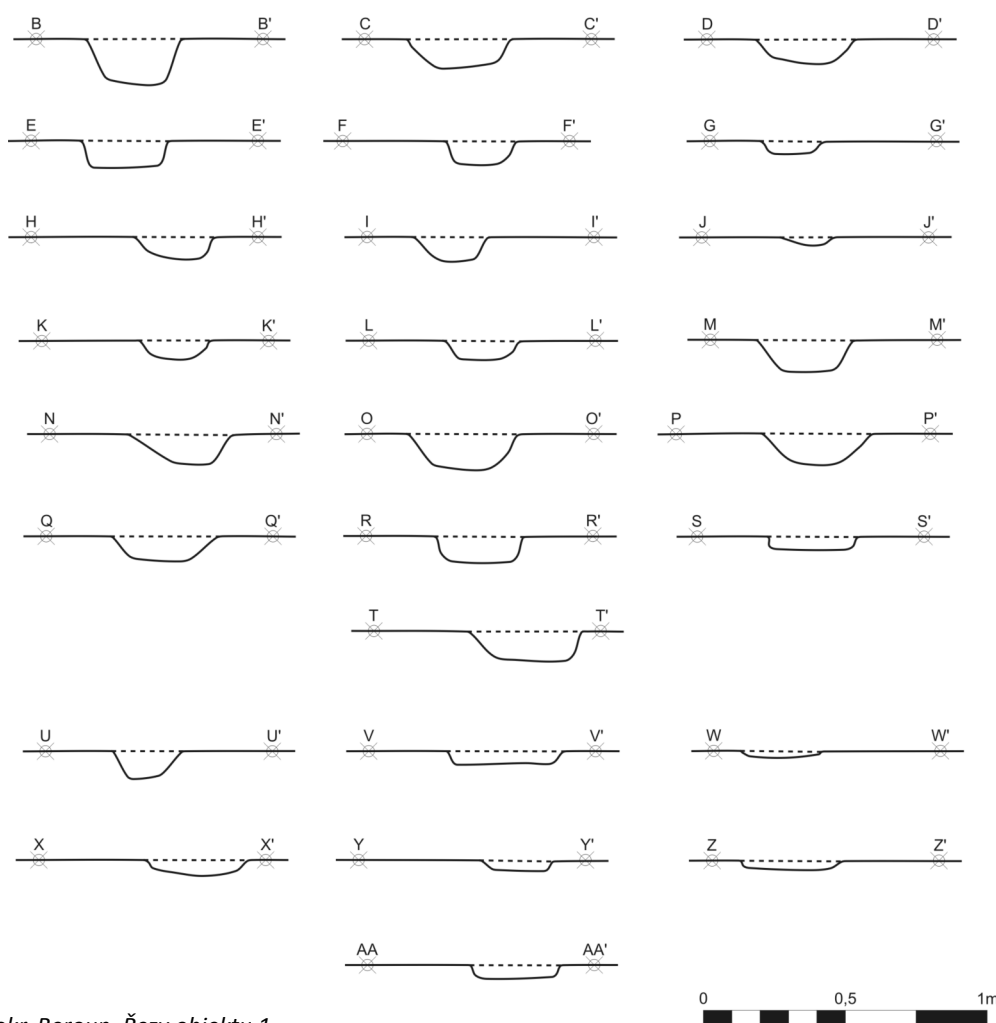
Obr. 4. Kotopeky, okr. Beroun. Půdorys objektu 1

METODA A POSTUP VÝZKUMU

Zhruba na třetině plochy v západní části stavby byla skryta ornice spolu s vrchními vrstvami podloží (cca 10–30 cm) ještě před zahájením stavby. Skrývka zde probíhala bagrem se zubatou lžící. Byly tak odstraněny svrchní části a možné mělké objekty (především kulové jámy).

Ve zbylých dvou třetinách plochy se již skrývalo bagrem s hladkou lžící pod archeologickým dozorem. Z důvodu urychlení postupu prací probíhala skrývka zhruba v 20–25 m pásech SZ–JV orientace (kolmo na svah) a skrytá zemina byla umísťována na boky do provizorních deponií, které byly po prozkoumání prostoru mezi nimi odvezeny. Po skrývce ornice proběhl výzkum i těchto zbývajících míst. Byla tedy prozkoumána celá plocha budoucí velkokapacitní deponie zeminy.

Celá plocha s archeologickými objekty byla nejprve ručně začistěna. Objekty byly zkoumány standardními archeologickými metodami. Nejrozsáhlejší objekty (hliníky) byly zkoumány sondami v šachovnicové čtvercové síti o rozměrech čtverce 2 × 2 m, umožňující dokumentaci maximálního množství



Obr. 5. Kotopeky, okr. Beroun. Řezy objektu 1

řezů. Vždy byla prozkoumána polovina čtverců. Objekty o rozměrech cca 1–8 m byly nejprve zkoumány z jedné poloviny nebo sondami. V případě bohatého hmotného inventáře nebo vyšší výpovědní informace byly prozkoumány i zbývající části. Větší kúlové jámy byly odkrývány celé. Menší kúlové jamky byly zkoumány pouze řezy. Archeologický výzkum trval od 10. 8. do 18. 11. 2009.²

SOUPIS ZACHYCENÝCH OBJEKTŮ

Objekt 1

Dochování: celý. Rozsah odkryvu: cca 1/2. Tvar půdorysu: lineární. Stěny: konkávní až přímé, šikmé. Zlom ode dna: pozvolný. Dno: konkávní až ploché, rovné. Rozměry: 5570 × 40 cm. Max. hloubka: 16. Vrstvy: světle šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: žlábek.

Objekt 2

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 86 × 82. Max. hloubka: 40. Vrstvy: světle okrová sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 1. Nálezy: 3 ks keramiky. Popis keramiky: zachování – 3× stěna, velikost – 2× 0–3 cm, 1× 3–6 cm, výzdoba – plastická promačkávaná? lišta.

Podle pórovitého těsta u 2 ks a plastické lišty lze soubor datovat do mladší až pozdní doby halštatské. Datace: HD.

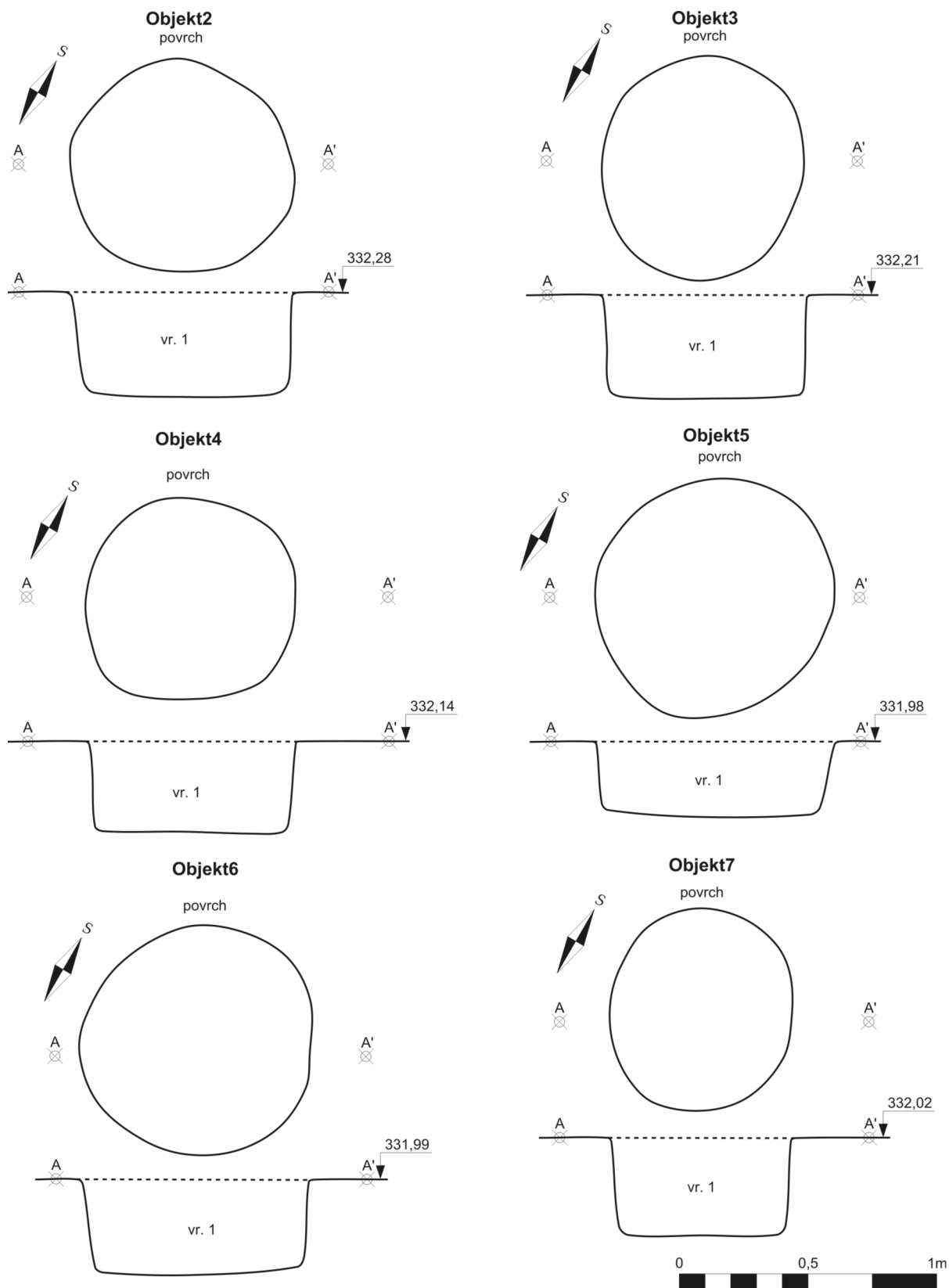
Objekt 3

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 86 × 78. Max. hloubka: 40. Vrstvy: světle okrová sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 1. Nálezy: 3 ks keramiky z 1 jedince. Popis keramiky: zachování – 3× stěna, velikost – 3× 3–6 cm. Datace: HD.

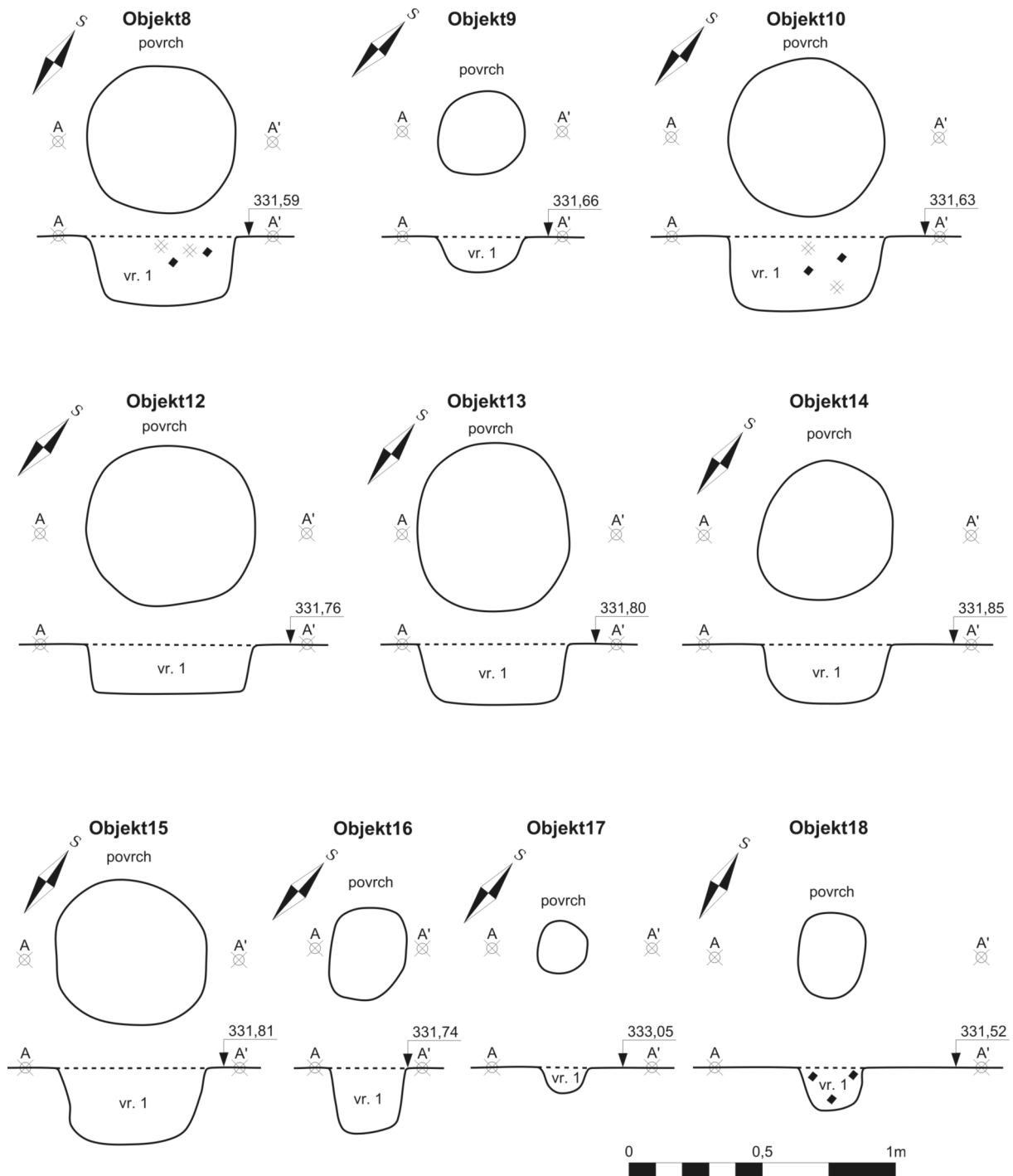
Objekt 4

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 80 × 78. Max. hloubka: 35. Vrstvy: světle okrová sprašovitá hlína. Druh: kú-

² Terénní část výzkumu byla prováděna ve spolupráci s firmou Prospecto, v. o. s. Na výzkumu v místě komunikací byl obvykle přítomen jeden vedoucí technik, 4 technici a okolo 20 terénních pracovníků. Zpracování terénní dokumentace bylo uskutečněno pracovníky stejné firmy.



Obr. 6. Kotopeky, okr. Beroun. Půdorysy a profily objektů 2–7



Obr. 7. Kotopeky, okr. Beroun. Půdorysy a řezy objektů 8–10 a 12–18

lová jáma. Kůlová stavba: 1. Nálezy: 14 ks keramiky z 2 jedinců (1× 13 ks a 1× 1 ks). Popis keramiky: zachování – 14× stěna, velikost – 5× 0–3 cm, 7× 3–6 cm, 2× 6–9 cm. Podle pórovitého těsta 13 ks z jednoho jedince můžeme zlomek datovat do doby halštatské. Datace: HD.

Objekt 5

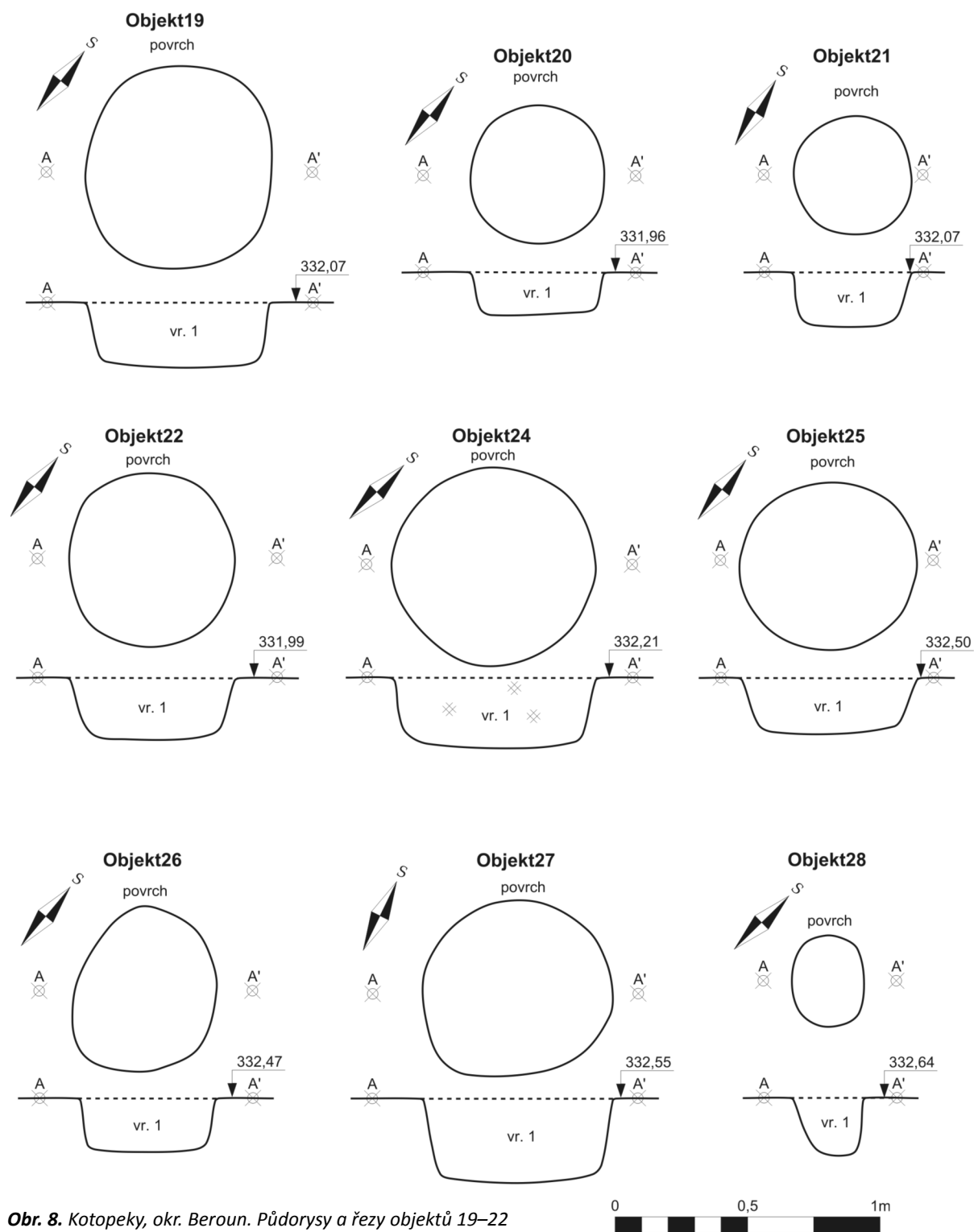
Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 92 × 92. Max. hloubka: 29. Vrstvy: světle šedokrová sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma. Kůlová stavba: 1. Nálezy: 1 ks keramiky. Popis keramiky: zachování – 1× stěna, velikost – 1× 0–3 cm. Datace: zemědělský pravěk.

Objekt 6

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 92 × 88. Max. hloubka: 36. Vrstvy: světle okrová sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma. Kůlová stavba: 1. Nálezy: 11 ks keramiky z 2 jedinců (1× 10 ks a 1× 1 ks). Popis keramiky: zachování – 11× stěna, velikost – 2× 0–3 cm, 7× 3–6 cm, 2× 6–9 cm. Datace: zemědělský pravěk.

Objekt 7

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 78 × 70. Max. hloubka: 38. Vrstvy: světle okrová sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma. Kůlová stavba: 1.



Obr. 8. Kotopeky, okr. Beroun. Půdorysy a řezy objektů 19–22 a 24–28

Objekt 8

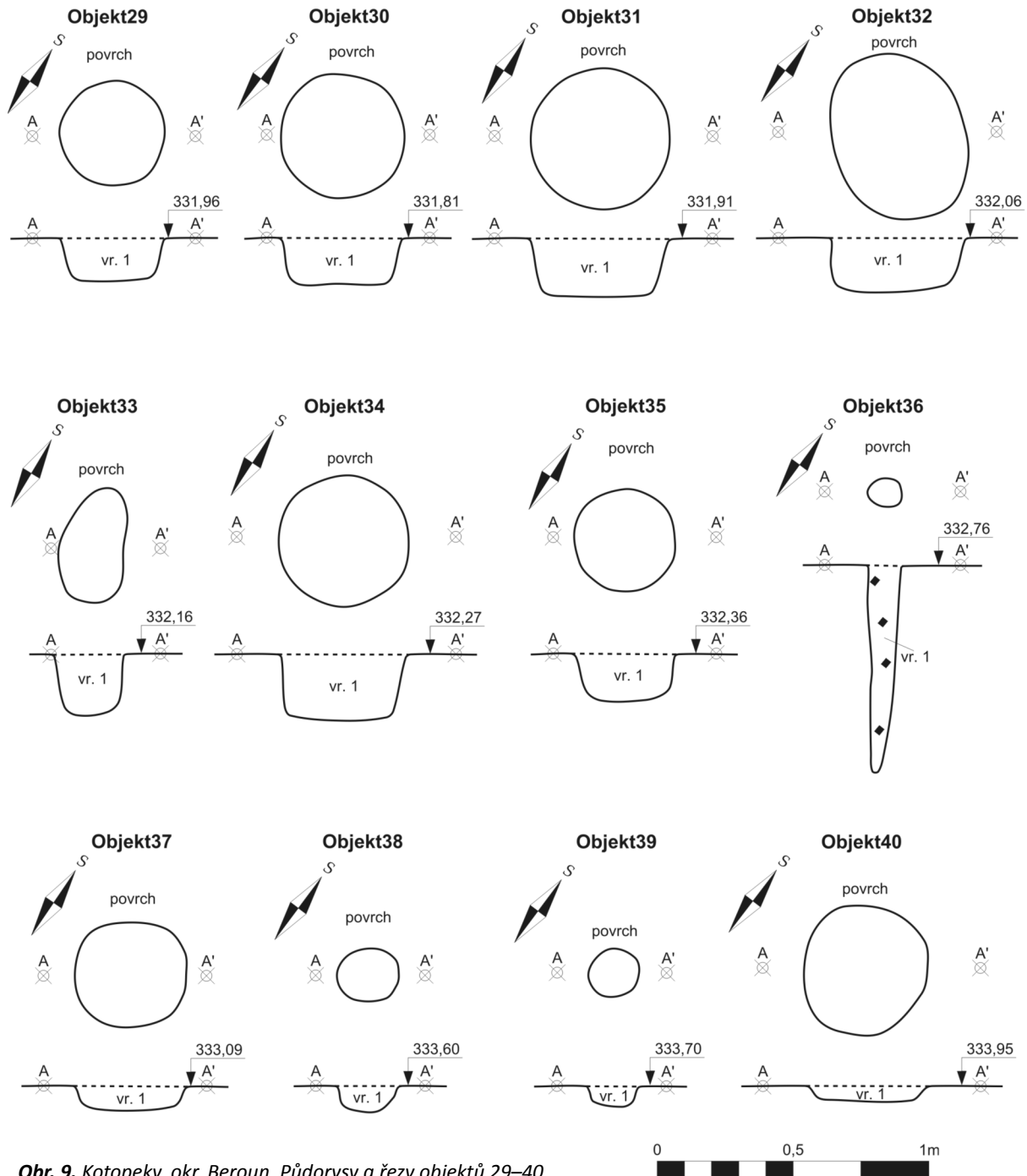
Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 56 × 55. Max. hloubka: 26. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína (nahodile mazanice a uhlíky). Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 6. Nálezy: 1 ks keramiky a 5 ks mazanice. Popis keramiky: zachování – 1× stěna, velikost – 1× 3–6 cm. Na základě pórovitého těsta můžeme zlomek datovat do doby halštatské. Datace: HD.

Objekt 9

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 31 × 30. Max. hloubka: 12. Vrstvy: hnědookrová sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 5?

Objekt 10

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 59 × 58. Max. hloubka: 27. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína (nahodile mazanice a uhlíky). Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 6. Nálezy: 2 ks mazanice.



Obr. 9. Kotopeky, okr. Beroun. Půdorysy a řezy objektů 29–40

Objekt 12

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 62 × 58. Max. hloubka: 19. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma. Kůlová stavba: 5.

Objekt 13

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 62 × 56. Max. hloubka: 22. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma. Kůlová stavba: 6.

Objekt 14

Tvar půdorysu: nepravidelně kruhový. Rozměry: 54 × 48. Max. hloubka: 22. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma. Kůlová stavba: 5?

Objekt 15

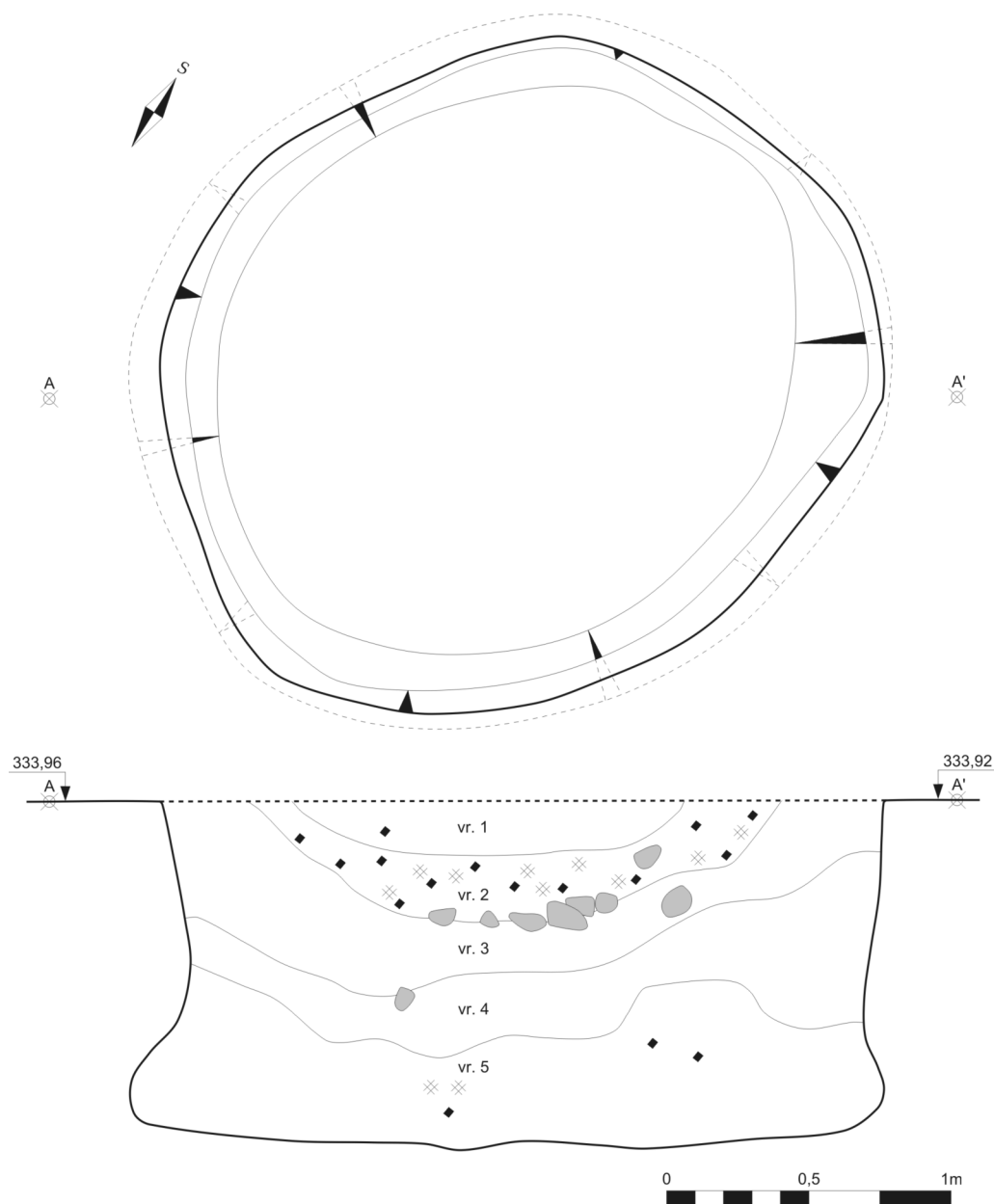
Tvar půdorysu: nepravidelně kruhový. Rozměry: 59 × 55. Max. hloubka: 28. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma. Kůlová stavba: 6.

Objekt 16

Tvar půdorysu: nepravidelně oválný. Rozměry: 33 × 27. Max. hloubka: 24. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma. Kůlová stavba: 5?

Objekt 17

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 19 × 18. Max. hloubka: 9. Vrstvy: šedočerná sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma.



Obr. 10. Kotopeky, okr. Beroun. Půdorys a řez objektu 41

Objekt 18

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 32 × 24. Max. hloubka: 16. Vrstvy: světle hnědá sprašovitá hlína (hojně uhlíků). Druh: kúlová jáma.

Objekt 19

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 78 × 68. Max. hloubka: 25. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 5.

Objekt 20

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 53 × 50. Max. hloubka: 16. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 5?

Objekt 21

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 46 × 44. Max. hloubka: 20. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 6.

Objekt 22

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 66 × 62. Max. hloubka:

22. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 5?

Objekt 24

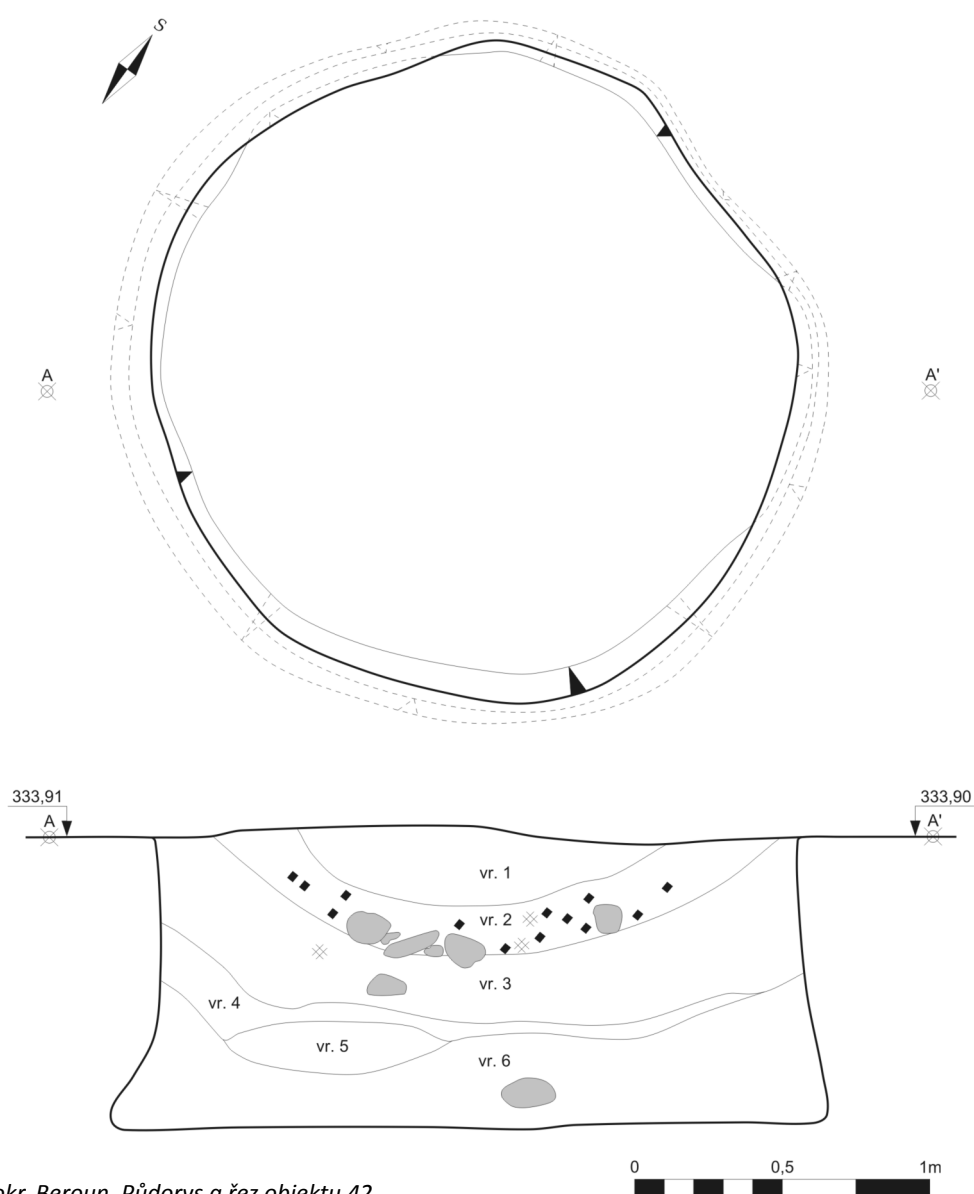
Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 75 × 74. Max. hloubka: 26. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 5? Nálezy: 8 ks mazanice.

Objekt 25

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 66 × 64. Max. hloubka: 21. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 5?

Objekt 26

Tvar půdorysu: nepravidelně oválný. Rozměry: 63 × 52. Max. hloubka: 20. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 5? Nálezy: 2 ks keramiky. Popis keramiky: zachování – 2 × stěna, velikost – 1 × 0–3 cm, 1 × 3–6 cm. Na základě pórovitého těsta jednoho zlomku lze soubor datovat do doby halštatské. Datace: HD.



Obr. 11. Kotopeky, okr. Beroun. Půdorys a řez objektu 42

Objekt 27

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 70 × 65. Max. hloubka: 31. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma. Kůlová stavba: 5. Nálezy: 4 ks keramiky a 10 ks mazanice. Popis keramiky: zachování – 4× stěna, velikost – 4× 0–3 cm. Na základě pórovitého těsta u dvou zlomků lze soubor datovat do doby halštatské. Datace: HD.

Objekt 28

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 34 × 26. Max. hloubka: 22. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma. Kůlová stavba: 5?

Objekt 29

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 38 × 38. Max. hloubka: 15. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma.

Objekt 30

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 47 × 45. Max. hloubka: 17. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma. Kůlová stavba: 2.

Objekt 31

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 51 × 50. Max. hloubka: 21. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma. Kůlová stavba: 2.

Objekt 32

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 62 × 49. Max. hloubka: 20. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma. Kůlová stavba: 2.

Objekt 33

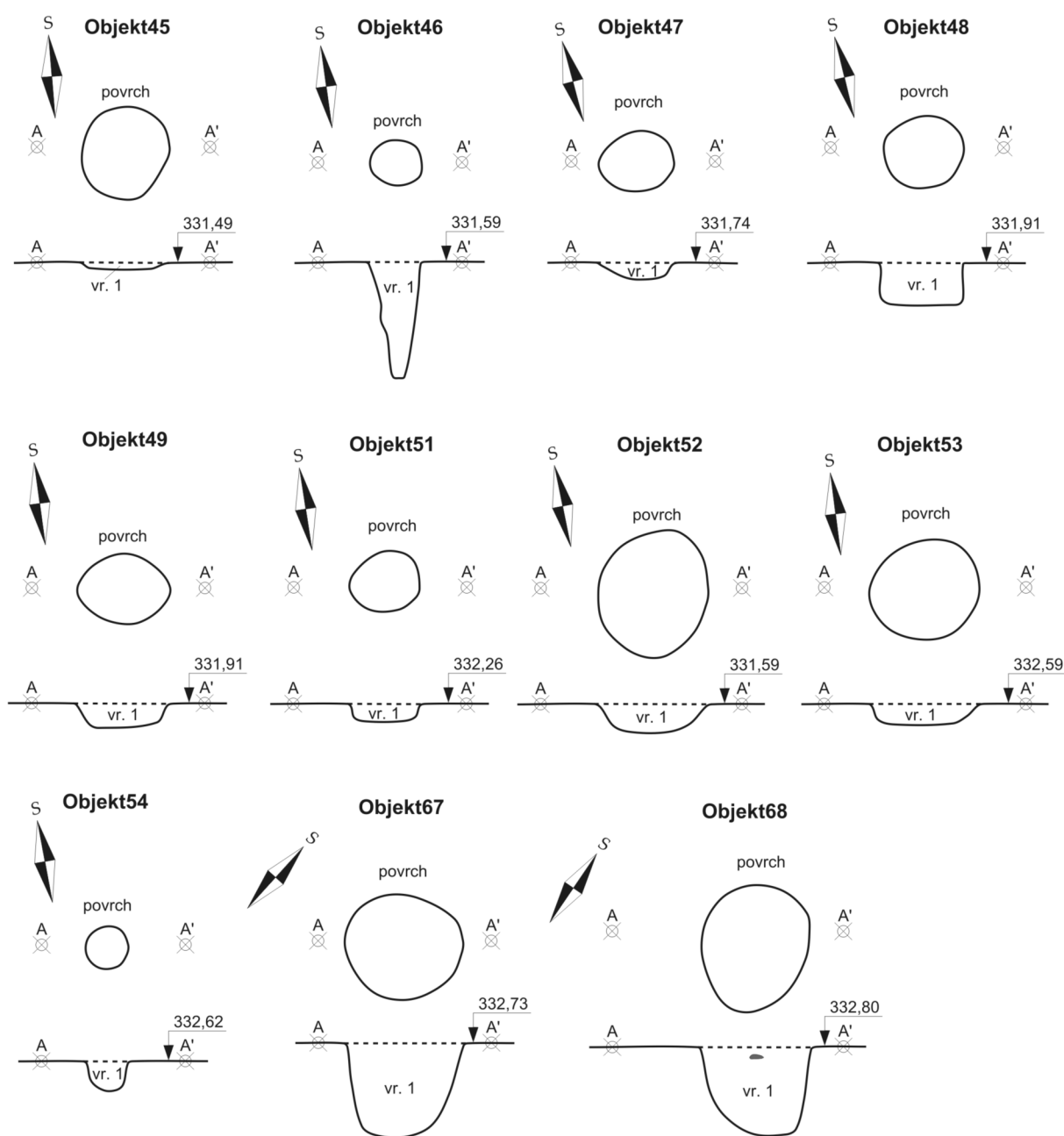
Tvar půdorysu: nepravidelně oválný. Rozměry: 41 × 24. Max. hloubka: 22. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma. Kůlová stavba: 2.

Objekt 34

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 48 × 47. Max. hloubka: 24. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma. Kůlová stavba: 2.

Objekt 35

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 40 × 37. Max. hloubka: 17. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma. Kůlová stavba: 2.



Obr. 12. Kotopeky, okr. Beroun. Půdorysy a řezy objektů 45–49, 51–54 a 67–68

Objekt 36

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 11 × 10. Max. hloubka: 76. Vrstvy: šedá sprašovitá hlína (hojně uhlíků). Druh: kůlová jáma.

Objekt 37

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 40 × 38. Max. hloubka: 8. Vrstvy: světle šedá sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma.

Objekt 38

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 22 × 19. Max. hloubka: 9. Vrstvy: šedočerná sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma.

Objekt 39

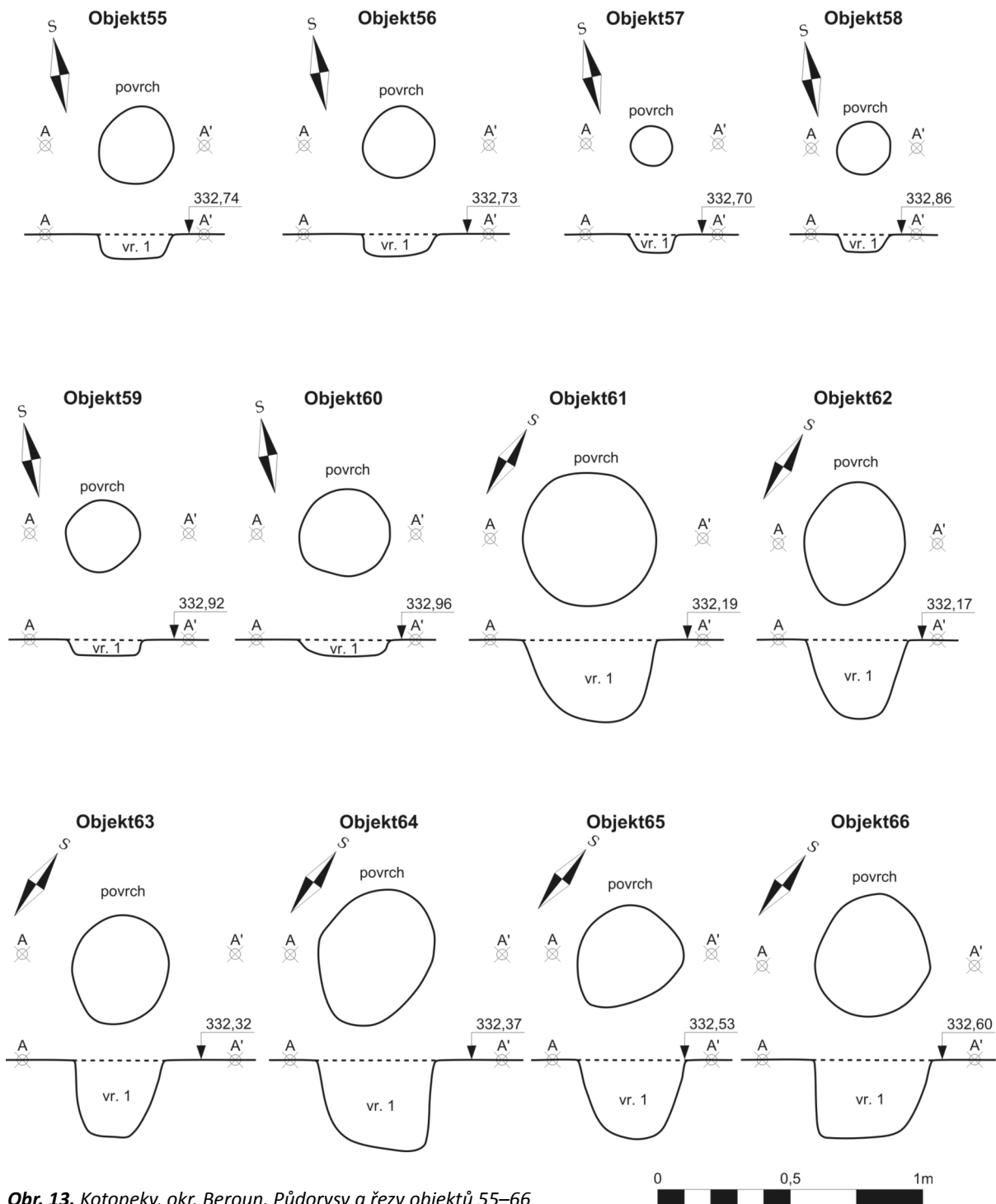
Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 18 × 17. Max. hloubka: 7. Vrstvy: šedočerná sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma.

Objekt 40

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 46 × 44. Max. hloubka: 5. Vrstvy: světle šedá sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma.

Objekt 41

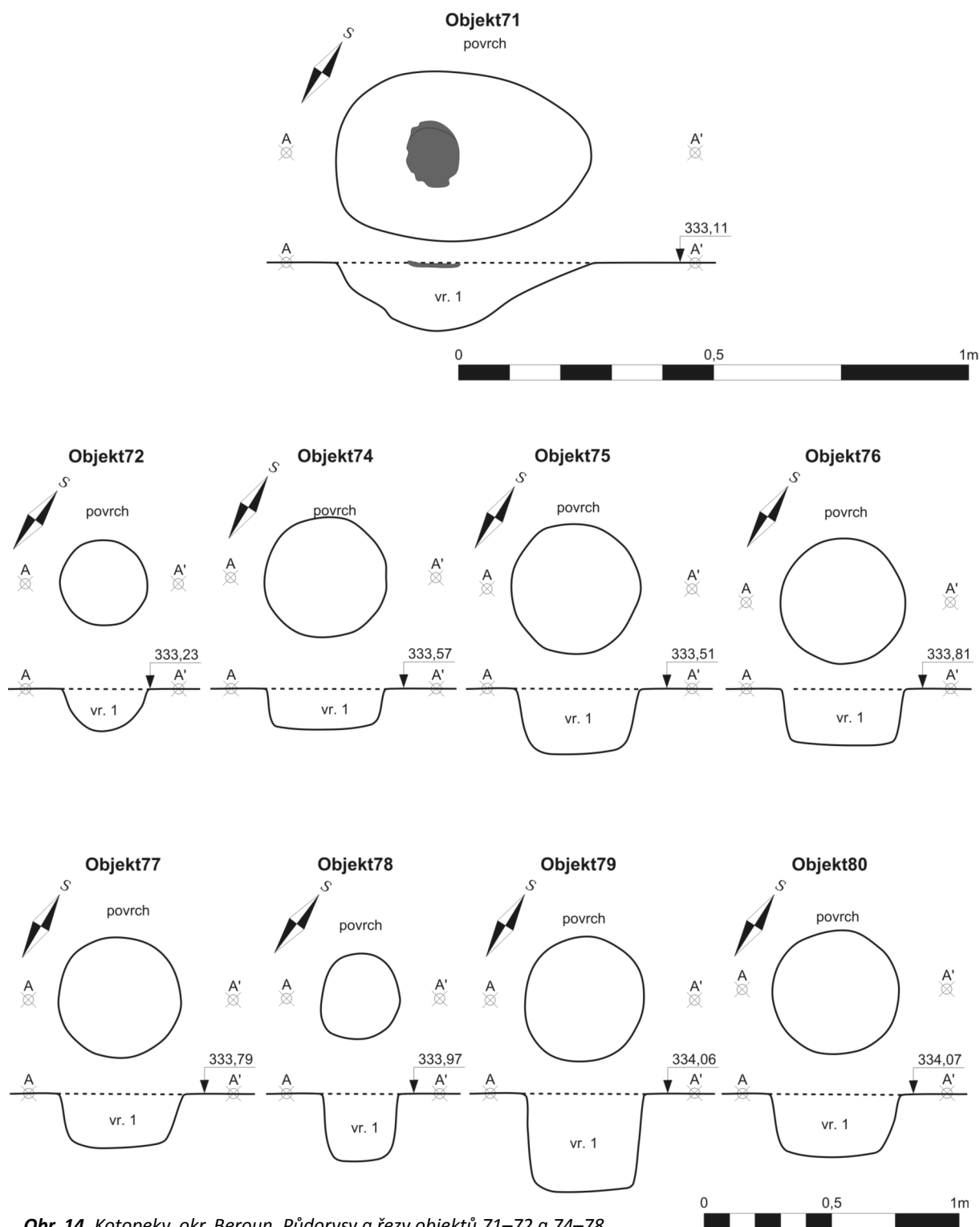
Dochování: celý. Rozsah odkryvu: celý. Tvar půdorysu: nepravidelně oválný. Stěny: esovité, svislé až podhloubené. Zlom ode dna: pozvolný. Dno: ploché, rovné. Roz-



Obr. 13. Kotopeky, okr. Beroun. Půdorysy a řezy objektů 55–66

měry: ústí 256 × 224; dno 266 × 234. Max. hloubka: 122. Vrstvy: 1. šedá sprašovitá hlína (nahodile uhlíky). 2. šedočerná popelovitosprašovitá hlína (hojně uhlíky a mazanice; na bázi velké množství kamenů do 30 cm). 3. šedookrová sprašovitá hlína. 4. promíšenina okrové spraše (70 %) a tmavě hnědé sprašovitě hlíny (30 %). 5. šedočerná sprašovitá hlína (nahodile uhlíky a mazanice). Druh: zásobní jáma. Nálezy: 89 ks keramiky, 77 ks mazanice, 2 ks mlýnů a 2 ks zvířecích kostí. Popis zv. kostí: (Z. Sůvová): Nalezeny zde byly minimálně 2 moláry tura domácího (celkem 20 fragmentů). Kvůli fragmentárnosti materiálu nebylo možno určit stáří. Popis keramiky: za-

chování – 65× stěna, 21× okraj, 2× dno se stěnou, 1× dno, velikost – 35× 0–3 cm, 53× 3–6 cm, 1× 6–9 cm. Popis signifikantních zlomků: 1 zl. okraje a ucha koflíku (obr. 27:11); 1 zl. ven vyklopeného okraje teriny, amfory nebo misky s esovitou profilací (obr. 27:5); 1 zl. ven vyhnutého okraje z teriny, amfory nebo misky s esovitou profilací (obr. 27:9); 1 zl. okraje misky se zataženým okrajem; 5 zl. prohnutých, nálevkovitých hrdel s jednoduchým nebo lehce zesíleným okrajem asi ze 3 jedinců z terin, amfor nebo amforek (obr. 27:1–3, 7, 10); 2 zl. ven vyhnutých zesílených okrajů hrnců nebo terin (obr. 27:6, 8); 1 zl. zesíleného a kuželovitě seříznutého okraje (obr. 27:4); 1



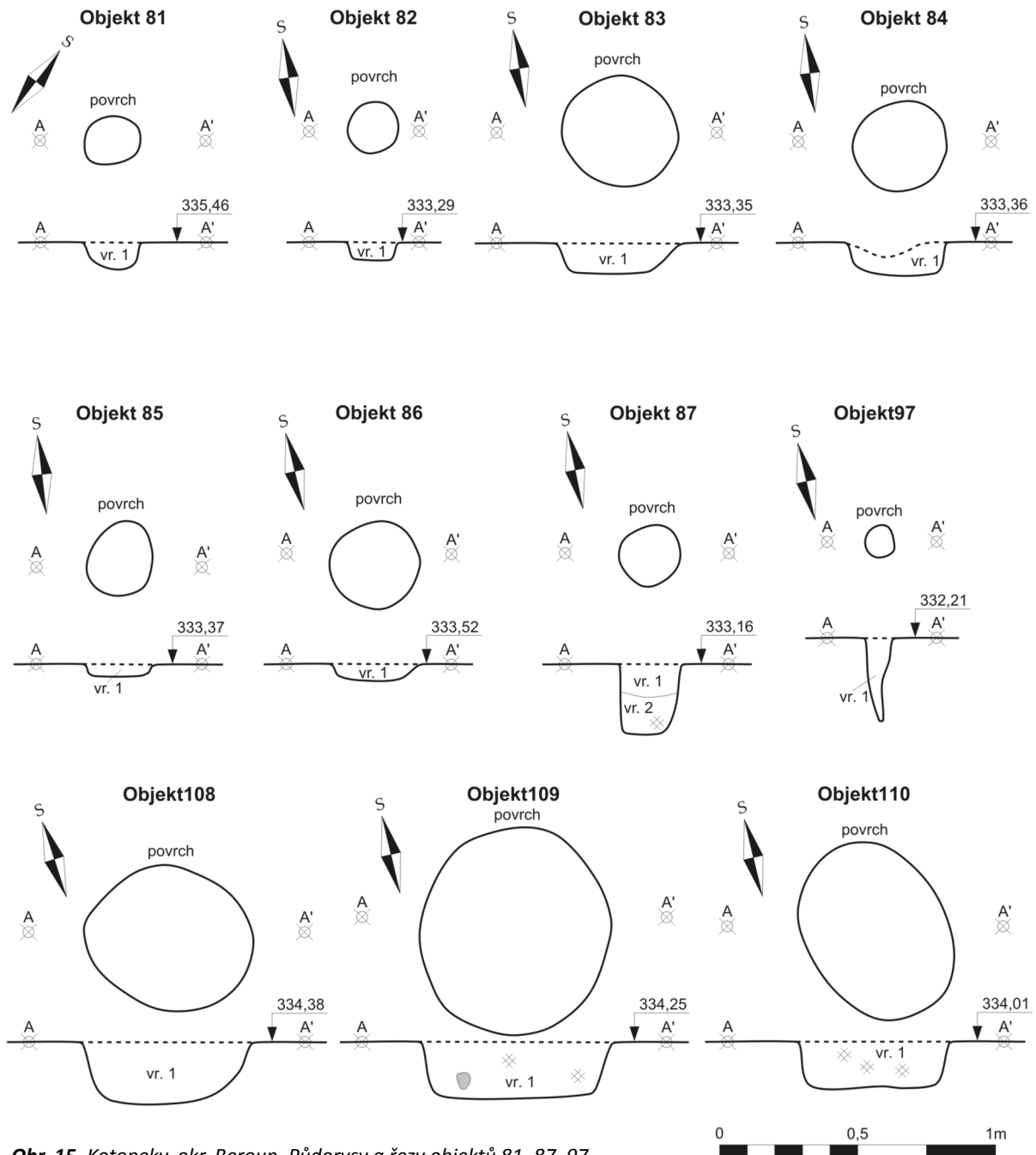
Obr. 14. Kotopeky, okr. Beroun. Půdorysy a řezy objektů 71–72 a 74–78

drobný zl. jednoduchého, ven vyklopeného okraje; 1 zl. jednoduchého, svislého okraje. Datace: HD2–3.

Objekt 42

Dočování: celý. Rozsah odkryvu: celý. Tvar půdorysu: nepravidelně kruhový. Stěny: konvexní, podhloubené. Zlom ode dna: ostrý. Dno: ploché, rovné. Rozměry: ústí 222 × 219; dno 243 × 236. Max. hloubka: 98. Vrstvy: 1. šedá srašovitá hlína. 2. šedočerná popelovitosrašovitá hlína (hojně uhlíků a nahodile mazanice; velké množství

kamenů do 30 cm). 3. šedookrová srašovitá hlína. 4. okrová srašovitá hlína. 5. světle šedá srašovitá hlína. 6. šedohnědá srašovitá hlína. Druh: zásobní jáma. Nálezy: 118 ks keramiky, 21 ks mazanice, 1 ks otloukač/těrka a 1 ks keramický váleček. Popis keramiky: zachování – 100× stěna, 16× okraj, 1× dno se stěnou, 1× ucho, velikost – 53× 0–3 cm, 59× 3–6 cm, 5× 6–9 cm, 1× 9–12. Popis signifikantních zlomků: 3 zl. okrajů mís se zataženým okrajem (obr. 27:16, 20); nejméně 8 zl. 1 jedince z hrdla sou-



Obr. 15. Kotopeky, okr. Beroun. Půdorysy a řezy objektů 81–87, 97 a 108–110

dkovitého hrnce s lehce zesíleným okrajem odděleného od výdutí šikmo promáčkávanou plastickou páskou (obr. 27:22); 3 zl. z rozhraní těla a hrdla hrnců, které odděluje plastická promáčkávaná páska; 2 zl. ven vyhnutých okrajů z terin, amforek nebo mís s esovitou profilací (obr. 27:14–15); 3 zl. prohnutých hrdel hrnců (terin) s lehce zesíleným okrajem (obr. 27:12–13, 17); 1 zl. prohnutého, kuželovitého hrdla s výrazně zesíleným okrajem (obr. 27:18); 1 zl. stěny s dvěma mělkými šikmými žlábkami (obr. 27:21); 1 zl. stěny s třemi mělkými žlábkami; 1 zl. lehce zataženého okraje mísy; 1 zl. lehce zesíleného, kuželovitého okraje (obr. 27:19). Datace: HD2–3.

Objekt 45

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 31 × 30. Max. hloub-

ka: 4. Vrstvy: šedohnědá sprašovitá hlína (nahodile uhlíky). Druh: křivá jáma.

Objekt 46

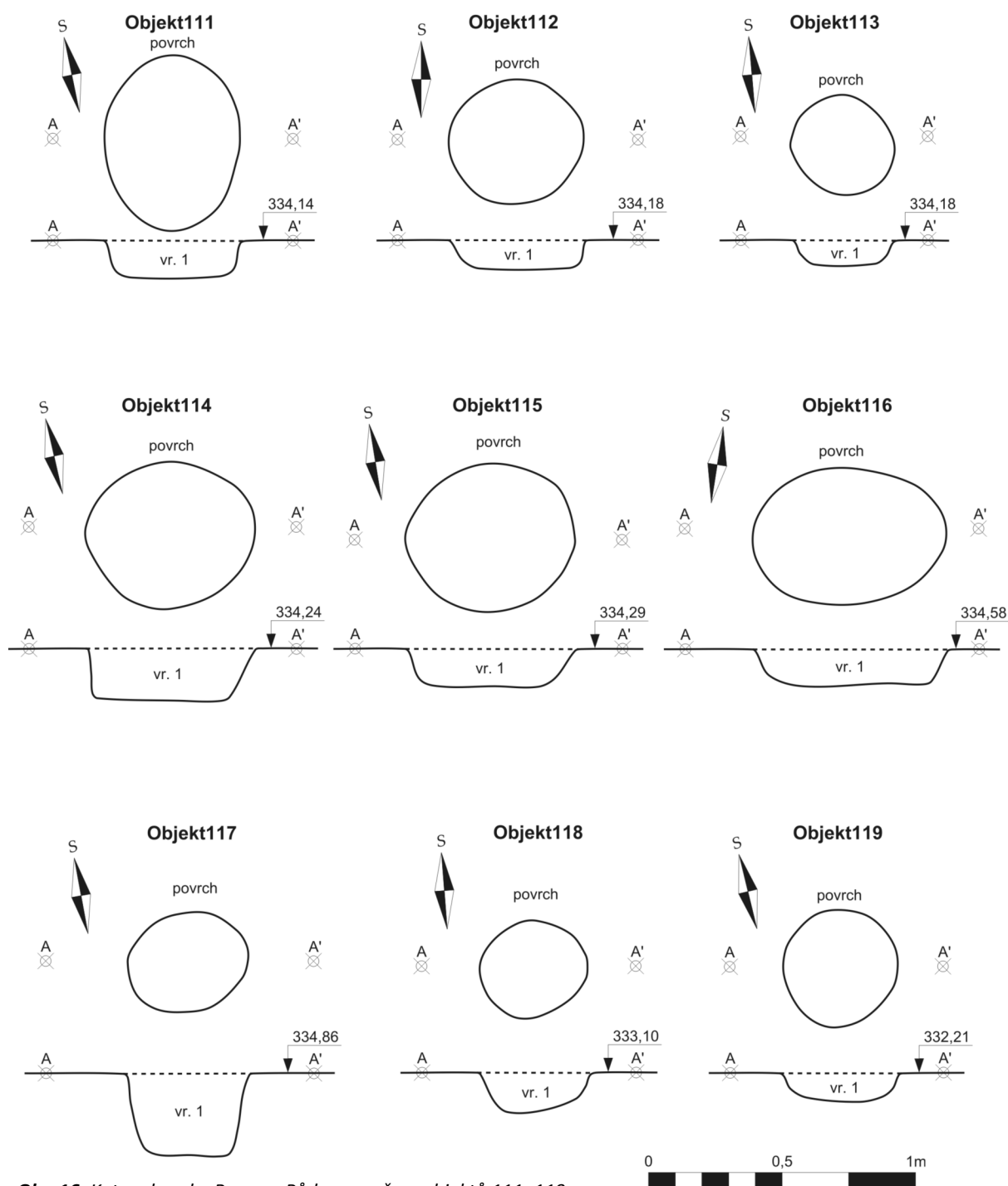
Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 17 × 15. Max. hloubka: 40. Vrstvy: šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: křivá jáma.

Objekt 47

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 24 × 21. Max. hloubka: 10. Vrstvy: šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: křivá jáma.

Objekt 48

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 26 × 25. Max. hloubka: 14. Vrstvy: šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: křivá jáma.



Obr. 16. Kotopeky, okr. Beroun. Půdorysy a řezy objektů 111–119

Objekt 49

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 31 × 24. Max. hloubka: 8. Vrstvy: šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma.

Objekt 51

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 24 × 20. Max. hloubka: 6. Vrstvy: šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma.

Objekt 52

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 44 × 39. Max. hloubka: 10. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma.

Objekt 53

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 37 × 35. Max. hloub-

ka: 7. Vrstvy: šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma.

Objekt 54

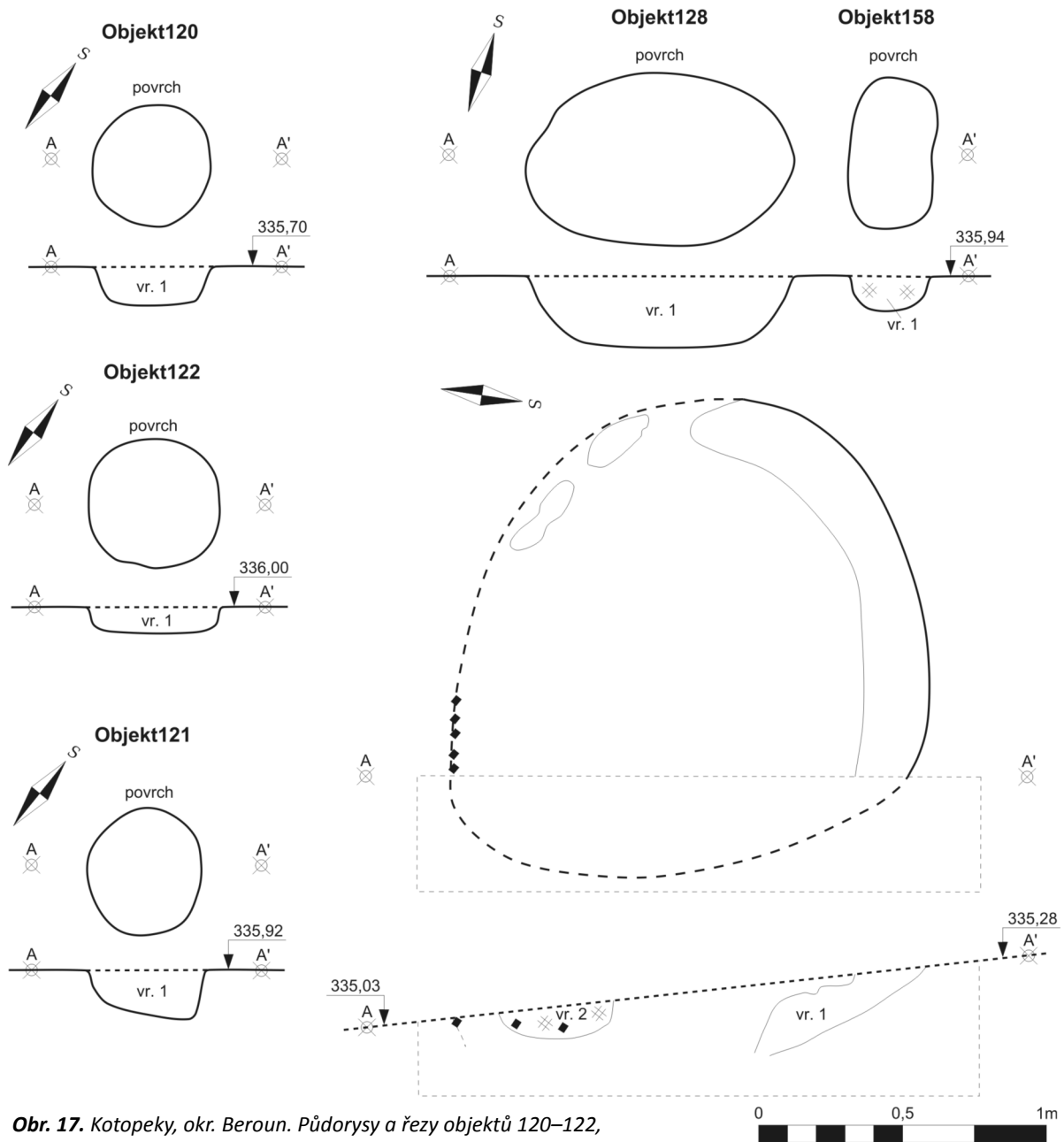
Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 14 × 14. Max. hloubka: 10. Vrstvy: šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma.

Objekt 55

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 28 × 28. Max. hloubka: 9. Vrstvy: šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma.

Objekt 56

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 27 × 26. Max. hloub-



Obr. 17. Kotopeky, okr. Beroun. Půdorysy a řezy objektů 120–122, 128–129 a 158

ka: 8. Vrstvy: šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma.

Objekt 57

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 15 × 14. Max. hloubka: 6. Vrstvy: šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma.

Objekt 58

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 19 × 18. Max. hloubka: 6. Vrstvy: šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma.

Objekt 59

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 28 × 26. Max. hloubka: 6. Vrstvy: šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma.

Objekt 60

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 34 × 32. Max. hloubka: 6. Vrstvy: šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma.

Objekt 61

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 50 × 50. Max. hloubka: 30. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma. Kůlová stavba: 4. Nálezy: 1 ks keramiky. Popis keramiky: zachování – 1 × stěna, velikost – 1 × 3–6 cm. Na základě pórovitého těsta lze zlomek datovat do doby halštatské. Datace: HD.

Objekt 62

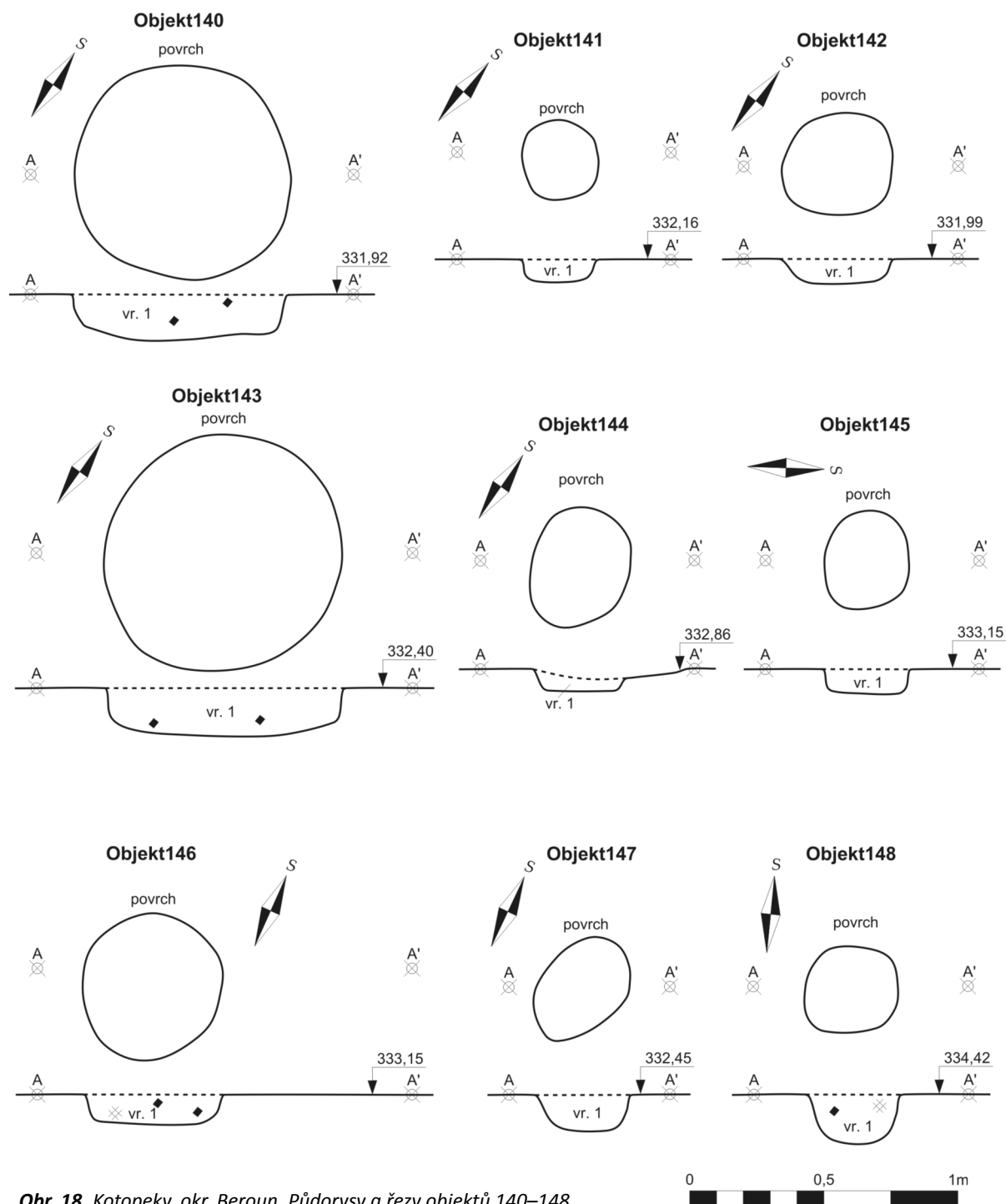
Tvar půdorysu: nepravidelně oválný. Rozměry: 55 × 38. Max. hloubka: 29. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma. Kůlová stavba: 4.

Objekt 63

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 41 × 36. Max. hloubka: 28. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma. Kůlová stavba: 4.

Objekt 64

Tvar půdorysu: nepravidelně oválný. Rozměry: 52 × 41.



Obr. 18. Kotopeky, okr. Beroun. Půdorysy a řezy objektů 140–148

Max. hloubka: 33. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 4.

Objekt 65

Tvar půdorysu: nepravidelně oválný. Rozměry: 41 × 34. Max. hloubka: 30. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 4.

Objekt 66

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 46 × 42. Max. hloubka: 29. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 4.

Objekt 67

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 40 × 36. Max. hloubka:

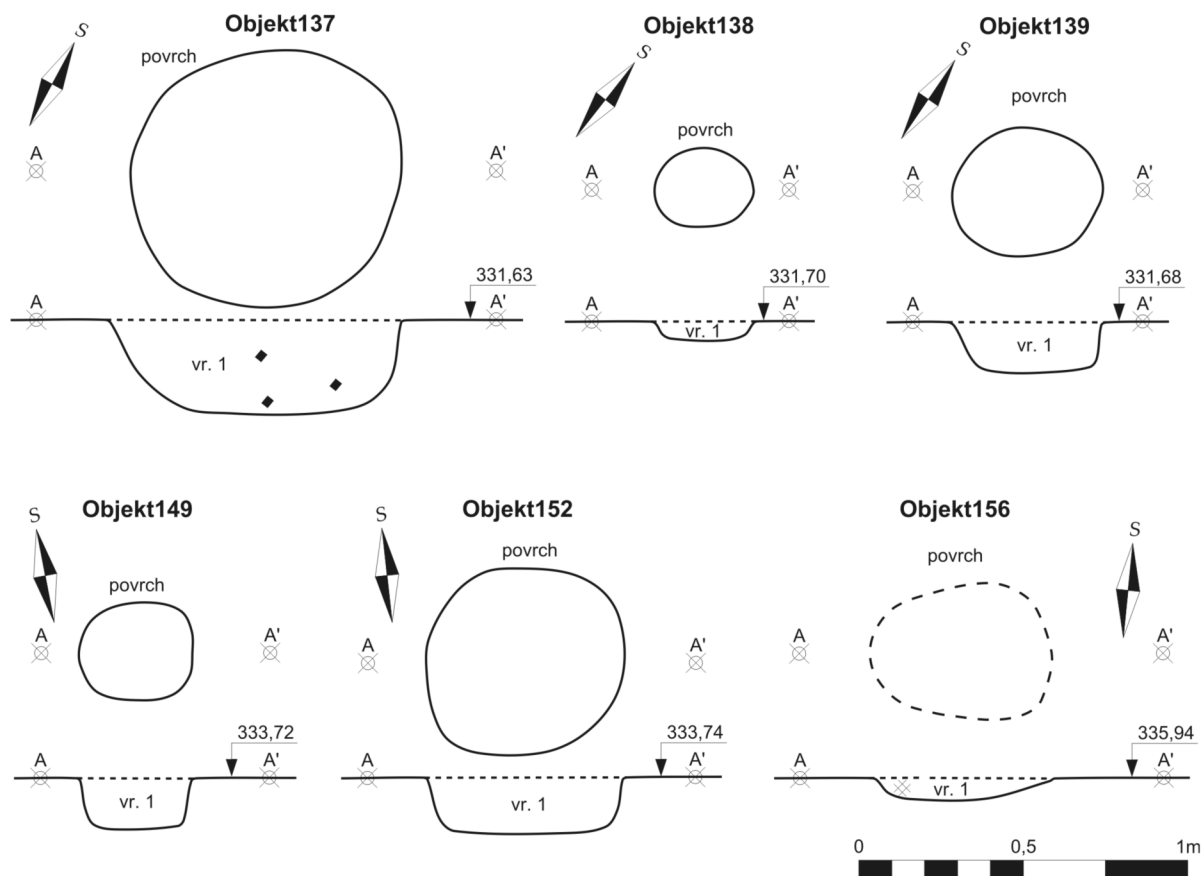
32. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 4.

Objekt 68

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 43 × 36. Max. hloubka: 30. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 4. Nálezy: 3 ks keramiky. Popis keramiky: zachování – 3× stěna, velikost – 3× 0–3 cm. Na základě pórovitého těsta u dvou zlomků lze soubor datovat do doby halštatské. Datace: HD.

Objekt 71

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 50 × 33. Max. hloubka: 13. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Pozoro-



Obr. 19. Kotopeky, okr. Beroun. Půdorysy a řezy objektů 137–139, 149, 152 a 156

vání: ve výplni část nádoby. Druh: kůlová jáma. Nálezy: 21 ks keramiky ze 3 jedinců (18× 1 ks, 2× 1 ks a 1× 1 ks) a 2 ks keramiky. Popis keramiky: zachování – 21× stěna, velikost – 13× 0–3 cm, 8× 3–6 cm. Na základě pórovitého těsta u 18 ks z 1 jedince lze soubor datovat do doby halštatské. Datace: HD.

Objekt 72

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 32 × 32. Max. hloubka: 16. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma.

Objekt 74

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 48 × 47. Max. hloubka: 16. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma. Kůlová stavba: 3.

Objekt 75

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 49 × 48. Max. hloubka: 25. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma. Kůlová stavba: 3.

Objekt 76

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 49 × 49. Max. hloubka: 22. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma. Kůlová stavba: 3.

Objekt 77

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 48 × 47. Max. hloubka: 21. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma. Kůlová stavba: 3.

Objekt 78

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 31 × 30. Max. hloubka: 26. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh:

kůlová jáma. Kůlová stavba: 3?

Objekt 79

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 48 × 46. Max. hloubka: 38. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma. Kůlová stavba: 3.

Objekt 80

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 50 × 48. Max. hloubka: 25. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma. Kůlová stavba: 3.

Objekt 81

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 20 × 17. Max. hloubka: 10. Vrstvy: šedočerná sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma.

Objekt 82

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 18 × 18. Max. hloubka: 6. Vrstvy: šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma.

Objekt 83

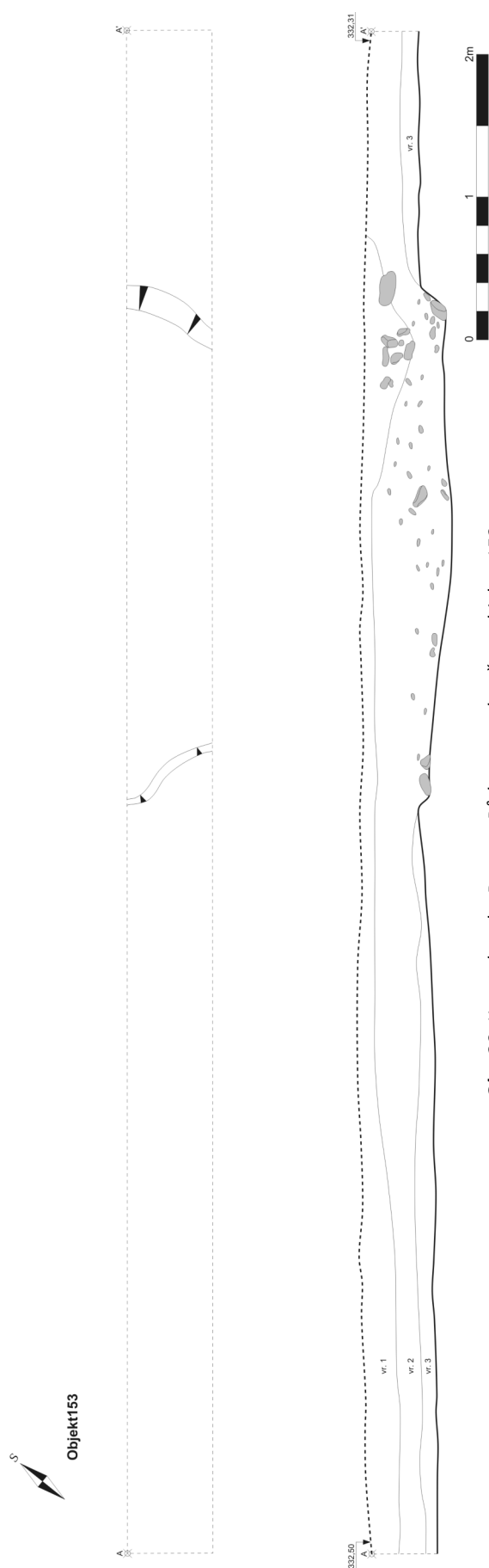
Tvar půdorysu: nepravidelně kruhový. Rozměry: 42 × 38. Max. hloubka: 10. Vrstvy: šedohnědá sprašovitá hlína (nahodile kameny). Druh: kůlová jáma.

Objekt 84

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 33 × 32. Max. hloubka: 12. Vrstvy: šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma.

Objekt 85

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 26 × 23. Max. hloubka: 5. Vrstvy: šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma.



Obr. 20. Kotopeky, okr. Beroun. Půdorys sondy a řezu objektu 153

Objekt 86

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 32 × 32. Max. hloubka: 7. Vrstvy: šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma.

Objekt 87

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 22 × 22. Max. hloubka: 25. Vrstvy: 1. šedohnědá sprašovitá hlína. 2. žlutohnědá sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma.

Objekt 97

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 10 × 10. Max. hloubka: 30. Vrstvy: šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma.

Objekt 108

Tvar půdorysu: nepravidelně oválný. Rozměry: 60 × 50. Max. hloubka: 22. Vrstvy: světle šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 7.

Objekt 109

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 75 × 68. Max. hloubka: 20. Vrstvy: světle šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 7. Nálezy: 15 ks mazanice.

Objekt 110

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 65 × 49. Max. hloubka: 16. Vrstvy: světle šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 7. Nálezy: 4 ks keramiky a 14 ks mazanice. Popis keramiky: zachování – 4× stěna, velikost – 4× 0–3 cm. Datace: zemědělský pravěk.

Objekt 111

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 65 × 50. Max. hloubka: 14. Vrstvy: světle šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 7.

Objekt 112

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 49 × 46. Max. hloubka: 11. Vrstvy: světle šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 7.

Objekt 113

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 38 × 34. Max. hloubka: 9. Vrstvy: světle šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 7.

Objekt 114

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 63 × 55. Max. hloubka: 20. Vrstvy: světle šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 7.

Objekt 115

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 62 × 54. Max. hloubka: 14. Vrstvy: světle šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 7. Nálezy: 2 ks keramiky z 1 jedince. Popis keramiky: zachování – 2× stěna, velikost – 2× 0–3 cm. Pórovité těsto naznačuje datování do doby halštatské. Datace: HD.

Objekt 116

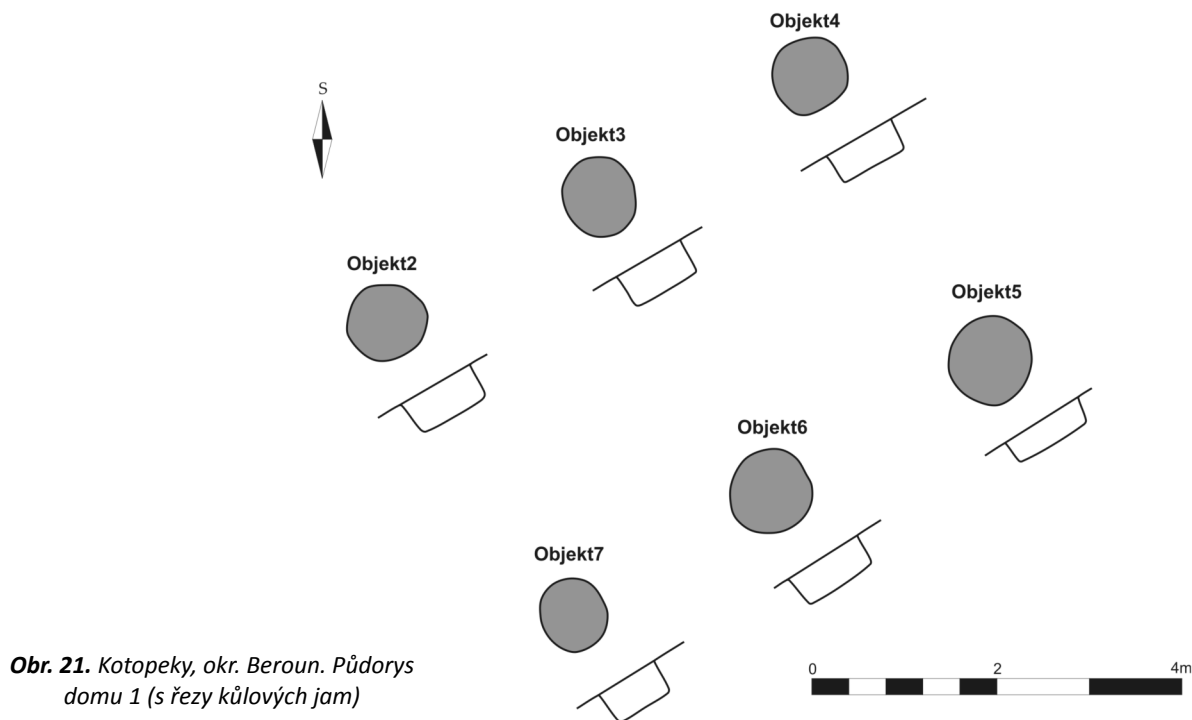
Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 72 × 51. Max. hloubka: 14. Vrstvy: světle šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma.

Objekt 117

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 44 × 37. Max. hloubka: 30. Vrstvy: světle šedohnědá sprašovitá hlína (nahodile mazanice). Druh: kúlová jáma. Nálezy: 6 ks mazanice.

Objekt 118

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 40 × 36. Max. hloubka: 15. Vrstvy: světle šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma.



Obr. 21. Kotopeky, okr. Beroun. Půdorys domu 1 (s řezy kúlových jam)

Objekt 119

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 44 × 43. Max. hloubka: 10. Vrstvy: světle šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma.

Objekt 120

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 42 × 40. Max. hloubka: 13. Vrstvy: světle šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma.

Objekt 121

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 44 × 39. Max. hloubka: 17. Vrstvy: světle šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma.

Objekt 122

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 44 × 44. Max. hloubka: 9. Vrstvy: světle šedohnědá sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma.

Objekt 128

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 93 × 65. Max. hloubka: 25. Vrstvy: světle šedá sprašovitá hlína. Druh: jamka.

Objekt 129

Dochovaní: celý. Rozsah odkryvu: cca 1/5 (řez). Tvar půdorysu: nepravidelně kruhový. Rozměry: cca 180 × 160. Max. hloubka: 24. Vrstvy: 1. hnědošedá sprašovitá hlína. 2. žlutá sprašovitá hlína (hojně mazanice a uhlíků).

Objekt 137

Tvar půdorysu: nepravidelně kruhový. Rozměry: 81 × 78. Max. hloubka: 28. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 5. Nálezy: 4 ks keramiky z 2 jedinců (2 × 2 ks) a 13 ks mazanice. Popis keramiky: zachování – 4 × stěna, velikost – 2 × 0–3 cm, 2 × 3–6 cm. Pórovité těsto u jednoho jedince umožňuje datování do doby halštatské. Datace: HD.

Objekt 138

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 29 × 24. Max. hloubka: 6. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 5?

Objekt 139

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 46 × 38. Max. hloubka: 16. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 5?

Objekt 140

Tvar půdorysu: nepravidelně kruhový. Rozměry: 80 × 79. Max. hloubka: 17. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 5.

Objekt 141

Tvar půdorysu: nepravidelně kruhový. Rozměry: 30 × 28. Max. hloubka: 9. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 5?

Objekt 142

Tvar půdorysu: nepravidelně kruhový. Rozměry: 40 × 37. Max. hloubka: 9. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 6.

Objekt 143

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 88 × 87. Max. hloubka: 18. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Kúlová stavba: 5. Nálezy: 5 ks keramiky a 7 ks mazanice. Popis keramiky: zachování – 5 × stěna, velikost – 3 × 0–3 cm, 2 × 3–6 cm. Jeden zlomek patří podle pórovitého těsta do doby halštatské. Další zlomek náleží podle plaveného těsta s organickou příměsí do neolitu. Datace: HD (intruze LnK).

Objekt 144

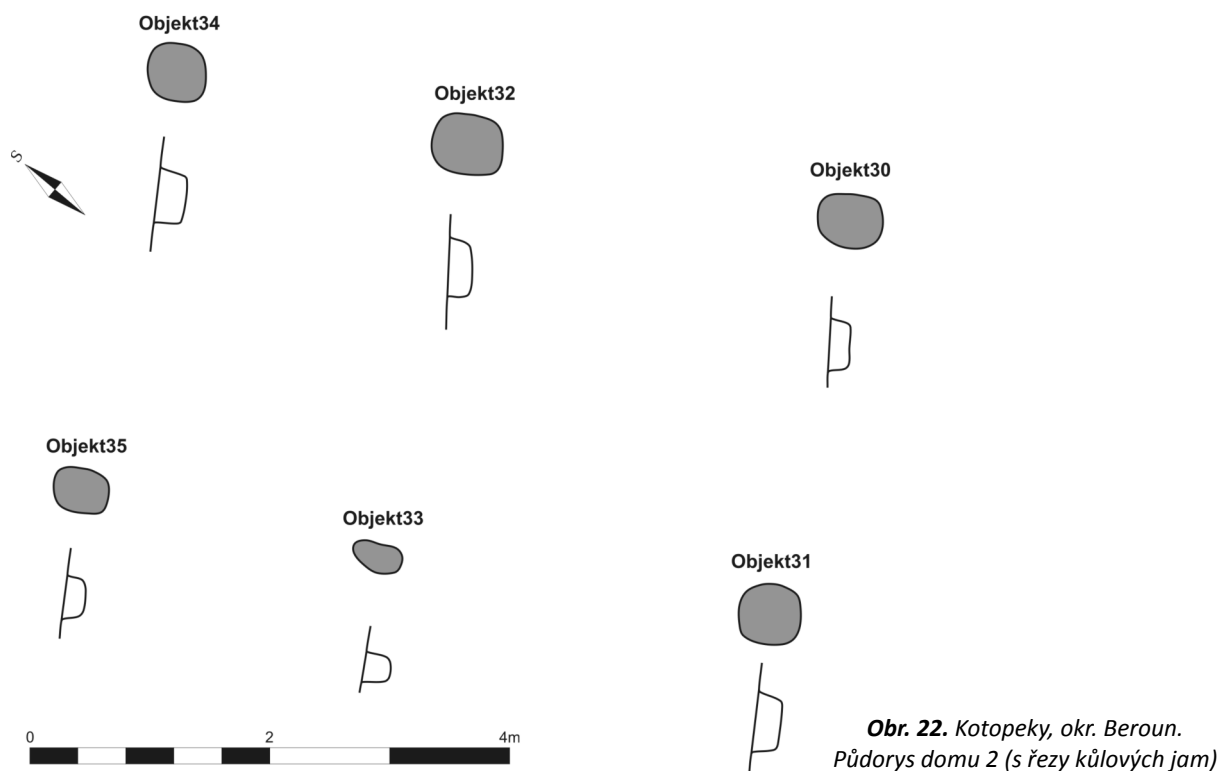
Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 44 × 36. Max. hloubka: 7. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma. Nálezy: 1 ks mazanice.

Objekt 145

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 36 × 31. Max. hloubka: 9. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kúlová jáma.

Objekt 146

Tvar půdorysu: kruhový. Rozměry: 54 × 51. Max. hloubka:



Obr. 22. Kotopeky, okr. Beroun.
Půdorys domu 2 (s řezy kůlových jam)

ka: 11. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína (nahodile uhlíky). Druh: kůlová jáma.

Objekt 147

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 42 × 29. Max. hloubka: 14. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma. Kůlová stavba: 5?

Objekt 148

Tvar půdorysu: nepravidelně kruhový. Rozměry: 34 × 31. Max. hloubka: 18. Vrstvy: světle šedá sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma.

Objekt 149

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 34 × 29. Max. hloubka: 15. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma.

Objekt 152

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 60 × 56. Max. hloubka: 16. Vrstvy: světle šedookrová sprašovitá hlína. Druh: kůlová jáma.

Objekt 153

Rozsah odkryvu: řez. Vrstvy: 1. světle hnědá jílovito-sprašovitá hlína. 2. tmavě hnědošedá jílovitosprašovitá hlína s hojnými valouny. 3. okrová spraš. Pozorování: řez napříč světle hnědé vrstvy, která v těchto místech nasedala na tmavě hnědošedou vrstvu. Jedná se o terénní depresi, kterou protékala drobná vodoteč (valouny ve vrstvě 2). Pak byla postupně zarovnána vrstvou 2 a nakonec byla překryta vrstvou 1. Druh: terénní deprese.

Objekt 156

Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 54 × 42. Max. hloubka: 8. Vrstvy: světle šedá sprašovitá hlína (hojně mazanice). Druh: jamka.

Objekt 158

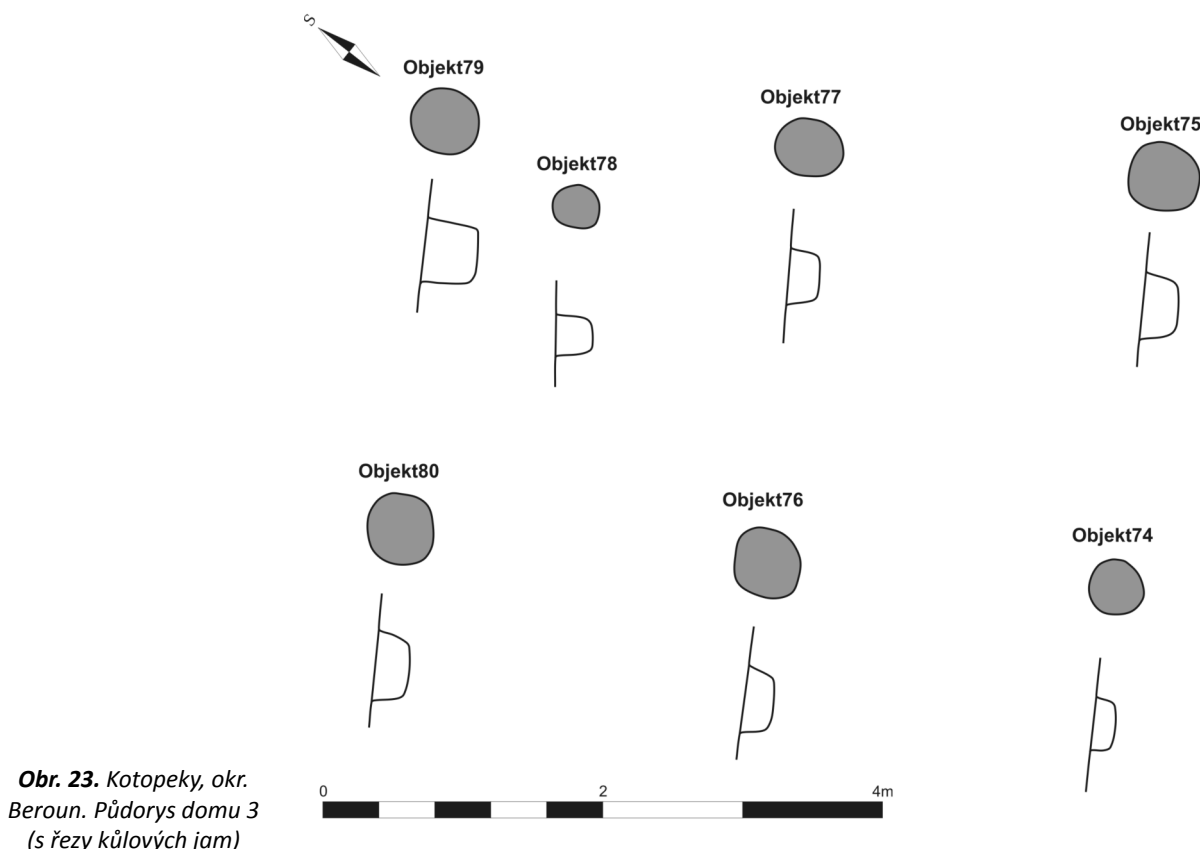
Tvar půdorysu: oválný. Rozměry: 52 × 26. Max. hloubka: 12. Vrstvy: světle šedá sprašovitá hlína (hojně mazanice). Druh: jamka.

ROZBOR MAZANICE

Z halštatských objektů bylo získáno 181 zlomků mazanice. Mazanice bez organických příměsí s vyhlazenou jednou stěnou a světle hnědooranžovou barvou představuje zbytky z ploten (den) pecí nebo ohnišť (nejméně 28 ks). Rovněž zlomky bez organických příměsí s podobnou barvou pocházejí z ploten (den) pecí nebo ohnišť. Fragmenty s organickou příměsí náleží stavbám (popřípadě kopulím pecí). Pouze čtyři kusy však nesly otisky stavebních konstrukcí nebo měly upravený povrch. Máme tak doloženou výplň spáry mezi dvěma kuláči, vyhlazení stěny, otisk prutu a tesaného/štípaného dřeva(?) a mazanicový roh.

ROZBOR KERAMIKY

Keramika se ve všech halštatských objektech dochovala ve značně fragmentárním stavu s výrazně omletým a zkorodovaným povrchem. Patrně také došlo k citelné redukci jemnějších nebo hůře vypálených keramických zlomků. Bohatší soubory poskytly pouze zásobní jámy č. 41 a 42.



Obr. 23. Kotopeky, okr. Beroun. Půdorys domu 3 (s řezy kůlových jam)

Větší a hrubší nádoby mají hrubý materiál s příměsí písku, kamínků nebo obojího. Těsto je často výrazně pórovité. Síla stěn kolísá od 5 do 15 mm, většinou se však pohybuje mezi 7 a 11 mm. Náleží sem naprostá většina keramiky. Menší a jemnější nádoby mají těsto bez příměsí nebo s malou příměsí droboučkových kamínků či písku. Síla stěn se pohybuje mezi 3 až 6 mm. Patří sem pouze několik procent keramiky.

Nádoby byly vždy tvarovány bez pomoci hrncířského kruhu. Převládají tmavší barvy v podobě světle hnědé, černé, šedočerné, hnědošedé, oranžovohnědé, okrovohnědé a rudohnědé. Na jedné nádobě je často zastoupeno více odstínů. Díky vysoké korozi se nedochovala u naprosté většiny zlomků původní úprava povrchu. Rovněž tuhování nebylo zachyceno ani v jednom případě

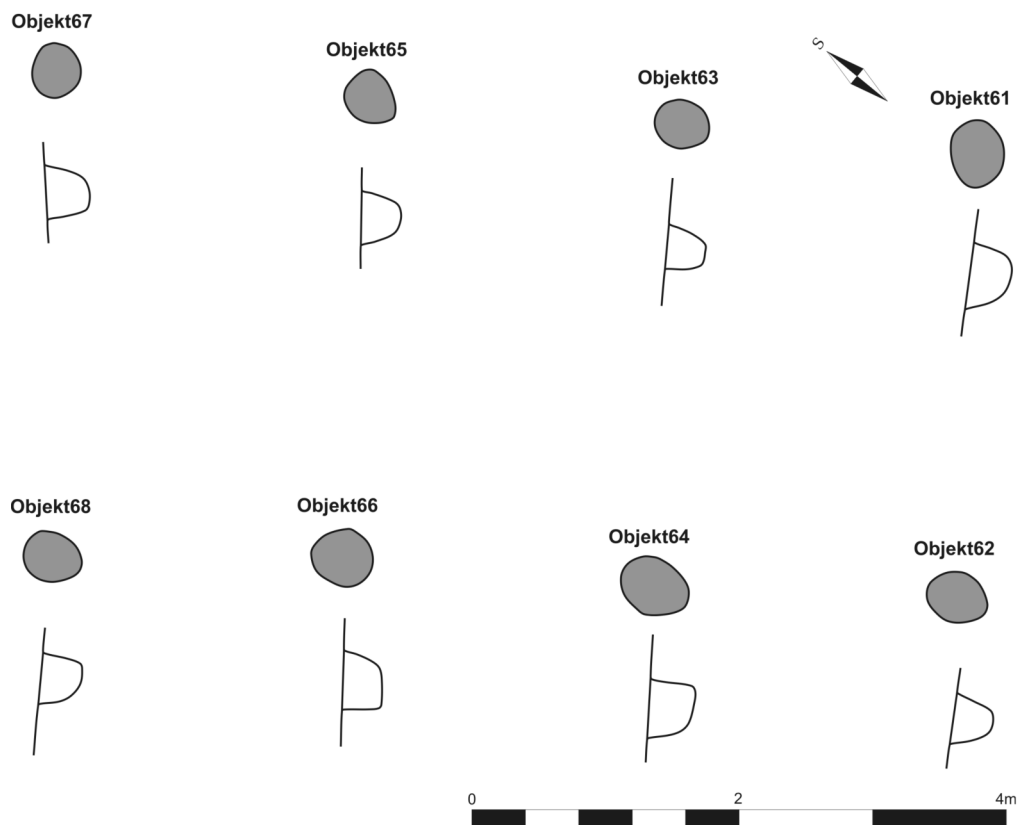
Mezi tvary jsou bezpečně zastoupeny hrnce, soudkovité hrnce, misky se zataženým okrajem a koflíky. Podle okrajů se patrně vyskytují i amfory, amforoky, teriny a misky s esovitou stěnou. Výzdobu reprezentují pouze vodorovné promačkávané plastické pásy na podhrdlí hrnců a soudkovitých hrnců a žlábkování na jemnějších tvarech.

Tvarově i výzdobně keramika z objektů 41 a 42 přesně odpovídá nálezům z Hradce u Němčic (*Michálek – Lutovský 2000, 140–157*). Můžeme ji tedy celkem bezpečně zařadit do pozdní doby halštatské. Absence na kruhu točené a grafitové keramiky dokládá, že se ale nenacházíme na úplném konci tohoto časového úseku.

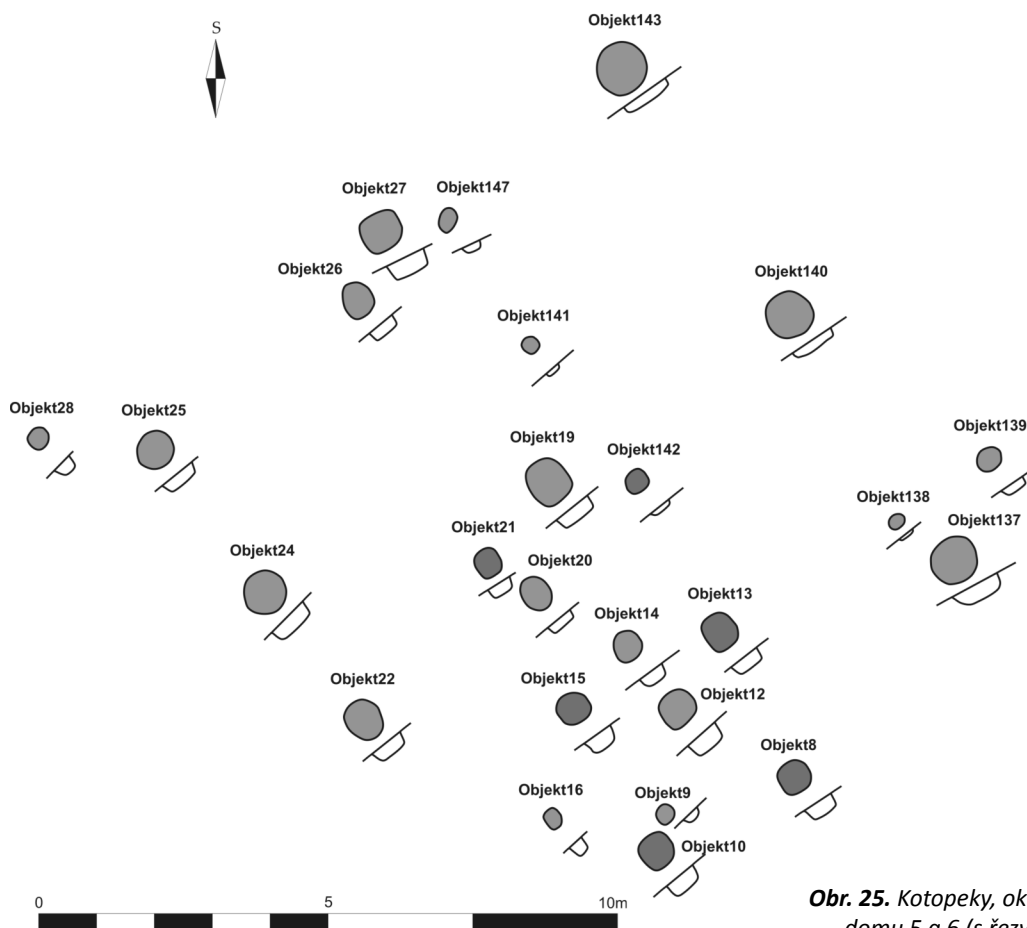
Podle stejného těsta, koroze povrchu a pórovitého povrchu náleží pravděpodobně do pozdní doby halštatské i objekty s jedním až několika zlomky keramiky, a to č. 2, 3, 4, 8, 26, 27, 61, 68, 71, 115, 137 a 143.

ROZBOR NÁLEZOVÉ SITUACE

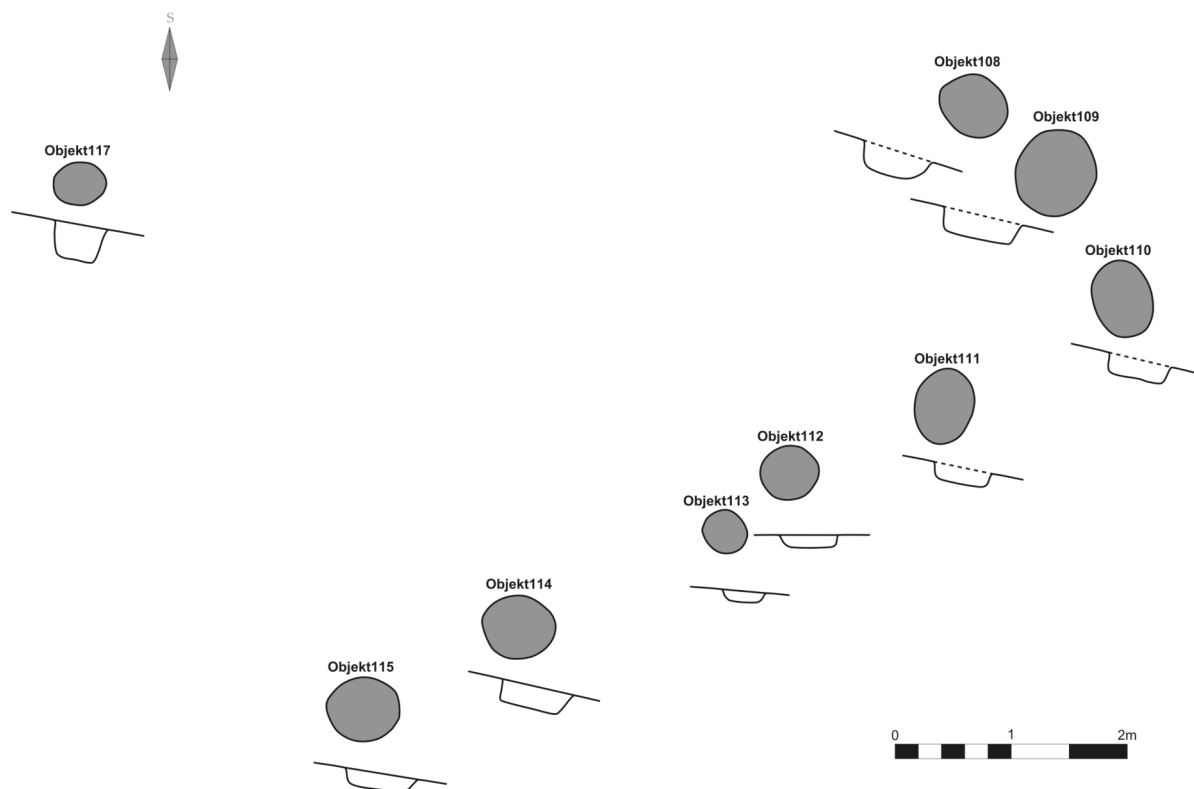
Ve východní části zkoumané plochy bylo odkryto 106 kůlových jamek, čtyři jámy a dvě zásobní jámy, které byly ze severozápadu ohrazeny žlabem. Bezpečně časově zařazení umožňují z této kumulace objektů pouze zásobní objekty 41 a 42, které patří do pozdní doby halštatské. Na základě absence objektů z jiných časových úseků, absence ojedinělých nálezů nebo intruzí z odlišných časových období (kromě jednoho střepu LnK), přítomnosti halštatské keramiky v nejméně 12 kůlových jamách po celé dotčené ploše a stejné výplně všech objektů (s výjimkou objektu 129) se domnívám, že naprostou většinu objektů můžeme datovat do pozdní doby halštatské.



Obr. 24. Kotopeky, okr. Beroun. Půdorys domu 4 (s řezy kůlových jam)



Obr. 25. Kotopeky, okr. Beroun. Půdorys domu 5 a 6 (s řezy kůlových jam)



Obr. 26. Kotopeky, okr. Beroun. Půdorys domu 7 (s řezy kůlových jam)

U kůlových jam se často zpochybňuje datování na základě nálezů z jejich výplně. V nejbližším okolí většiny zkoumaných kůlových jam (s výjimkou okolí objektů 41 a 42) se však žádné zahlužené objekty z pozdní doby halštatské nevyskytovaly. Z tohoto důvodu opakující se halštatská keramika v jejich výplni velice pravděpodobně pochází z kulturní vrstvy nebo odpadu na povrchu, který vznikl v době existence stavby.

Kůlové jamky tvoří nejméně sedm zřetelných půdorysů. Dům 1 se skládá ze dvou souběžných kůlových řad po třech kulech. Má velikost $6,1 \times 4,5$ m a JZ–SV orientaci (obr. 21). Dům 2 také tvoří dvě souběžné kůlové řady po třech kulech o rozměrech $6,3 \times 3,95$ m se SSZ–JJV orientací (obr. 22). Dům 3 se opět skládá ze dvou souběžných kůlových řad po třech kulech s jedním samostatným kulem u severovýchodní stěny. Dosahuje velikosti $5,7 \times 3,4$ m a má SZ–JV orientaci (obr. 23). Dům 4 je tvořen ze dvou souběžných kůlových řad po čtyřech kulech o rozměrech $7,3 \times 4$ m se SZ–JV orientací (obr. 24). Pozůstatek domu 7 představuje jedna řada šesti kůlů a příčná řada tří kůlů (včetně posledního z podélné řady) na jejím konci. Delší řada má délku 8 m a JZ–SV orientaci (obr. 26). K domu by ještě mohla náležet samostatná kůlová jáma 117. Keramické nálezy z pozdně halštatského období byly získány z kůlových jam domů 1, 4, a 7.

Z velkého shluku kůlových jamek v jihovýchodní části pojednávané plochy se podařilo vydělit dům 5 a 6. Domu 5 bezpochyby patří dvě souběžné kůlové řady po třech kulech (obj. 12, 19, 27, 137, 140, 143) o rozměrech $11,2 \times 6$ m se SSZ–JJV orientací (obr. 25). Dům 6 opět tvoří dvě souběžné kůlové řady po třech kulech (obj. 8, 10, 13, 15, 21 a 142). Dosahuje rozměrů $6,35 \times 3,45$ m a má SSZ–JJV orientaci (obr. 25). Další kůlové jámy (obj. 9, 14, 16, 20, 26, 138, 139, 141, 147) mohou náležet ke konstrukci jednoho z domů nebo představují pozůstatky dalších kůlových staveb. Řada tří kůlů (obj. 22, 24, 25) SSZ–JJV orientace o délce 6,6 m by mohla příslušet domu 6. Dům by pak měl půdorys do L. Není však vyloučeno, že pochází z dalšího kůlového domu. Zbytku jeho severovýchodní stěny by asi patřila kůlová jáma 20 nebo 26. Keramické nálezy z pozdně halštatského období byly získány ze sedmi kůlových jam tohoto shluku kůlů.

Celkově pětkrát tak máme doloženy domy o šesti kulech ve dvou souběžných řadách. Jejich délka se pohybuje mezi 5,5 a 11,2 m a šířka mezi 3,4 a 6 m. Většina zjištěných domů je také orientována podobným směrem (SZ–JV až SSZ–JJV). Celý areál byl ještě ze severozápadu ohrazen žlabem, který je situován kolmo na většinu zjištěných půdorysů domů.

U několika objektů (105, 106, 107, 124, 126 a 127) severně od žlabu nelze rozhodnout, zda ještě patřily k tomuto sídlišti, nebo nikoliv.



Obr. 27. Kotopeky, okr. Beroun. Keramika. 1–11 objekt 41 a 12–22 objekt 42

ZÁVĚR

Při záchranném archeologickém výzkumu se podařilo prozkoumat část sídliště z pozdní doby halštatské. Skládalo se ze 106 kůlových jamek, čtyř jam a dvou zásobnic. Sídliště bylo ze severozápadu ohrazeno žlabem. Z jihozápadu mohlo být ohrazeno terénní depresí s příležitostnou vodotečí. Její existenci však nedovedeme přesněji určit. Na rozdíl od známých pozdně halštatských sídlišť s hojným výskytem polozemnic a zásobních jam zde máme doloženy jen kůlové domy a ojedinělé zásobní jámy. Celkem se podařilo identifikovat nejméně sedm půdorysů kůlových domů. Pro toto sídliště se zdá typický dům o šesti kůlech ve dvou souběžných řadách o délce 5,5–11,2 m a šířce 3,4–6 m. Většina domů je také orientována podobným směrem (SZ–JV až SSZ–JJV). Bohužel nadzemní domy z tohoto období nebyly doposud v Čechách souhrnně zpracovány, proto je nemůžeme podrobněji zhodnotit a zařadit do kontextu (srov. např. Venclová ed. 2008, 112–113). Můžeme pouze konstatovat, že sedm zjištěných půdorysů výrazně obohacuje naše znalosti o kůlových stavbách pozdní doby halštatské.

Podle malé hustoty archeologických objektů i nálezů předpokládáme, že sídliště fungovalo krátkodobě. Ohrazení a poměrně jednotná zástavba by mohly naznačovat, že jde o opevněné sídlo elity – dvorec. Výzkum malé části osídlené plochy a malý počet hmotných nálezů však, podle mého soudu, nedovoluje k této otázce zaujmout přesnější stanovisko.

LITERATURA

- Jílková, E. – Maličský, J. 1954: Mohylové pohřebiště v Háji u Hořovic, Památky archeologické 45, 241–259, 261.
 Maličský, J. 1953: Přehled osídlení Hořovicka v pravěku a na počátku dějin. Hořovice.
 Maličský, J. 1968: Výzkum pravěkých a časně historických sídlišť v Tíhově u Hořovic, Vlastivědný sborník Podbrdská 2, 173–178.
 Michálek, J. – Lutovský, M. 2000: Hradec u Němčtic. Sídlo halštatské a raně středověké nobility v česko-bavorském kontaktním prostoru. Strakonice–Praha.
 Proštrředník, J. – Stolz, D. 1999: Nová eneolitická sídliště na Hořovicku, Archeologie ve středních Čechách 3, 49–64.
 Stolz, D. 2003: Povrchové sběry na Hořovicku v letech 1990–2001 a starší neevidované akce, Výzkumy v Čechách 2001, 327–407.
 Venclová, N. ed. 2008: Archeologie pravěkých Čech 6. Doba halštatská. Praha.
 Zápotocká, M. 1982: Chlustiná, okr. Beroun. Příspěvek k neolitickému osídlení Hořovicka, Archeologické rozhledy 34, 121–159.

A PART OF A SETTLEMENT WITH GROUND PLANS OF POST-SUPPORTED HOUSES FROM THE LATE HALLSTATT PERIOD AT KOTOPEKY, BEROUN DISTRICT

In the course of a rescue excavation, it was possible to investigate a part of a settlement from the final Hallstatt period. It consisted of 106 postholes, four pits and two storage pits. The settlement was enclosed by a ditch in the northeast. In the southwest, it might have been delimited by a terrain depression with a seasonal watercourse, however, we are not able to determine its existence more specifically. In contrast to the known late Hallstatt settlements with frequent occurrence of semi-sunken huts and storage pits, only post-supported houses and sporadic storage pits were recorded here.

The postholes form at least seven distinct ground plans. The dwelling typical of this settlement seems to be a house with six posts arranged in two parallel rows, which was 5.5–11.2 m long and 3.4–6 m wide). Most of the houses are also oriented in a similar direction (NW–SE to NNW–SSE). Unfortunately, the above ground houses discovered in Bohemia and dating from this period have not been comprehensively studied yet. We are therefore not able to evaluate them in more detail and place them in a context. Judging by the low density of archaeological features and finds, we presume that the settlement existed for a short time only.

Fig. 1. Kotopeky, Beroun District. Section of a map showing the location the excavation area

Fig. 2. Plan of the eastern part of the excavation area with Hallstatt features

Fig. 3. Plan of the eastern part of the excavation area with Hallstatt features. Ground plans of post-supported houses 1 – 7 are marked

Fig. 4–20. Ground plans and cross-sections of features

Fig. 21. Ground plan of house 1 (with cross-sections of postholes)

Fig. 22. Ground plan of house 2 (with cross-sections of postholes)

Fig. 23. Ground plan of house 3 (with cross-sections of postholes)

Fig. 24. Ground plan of house 4 (with cross-sections of postholes)

Fig. 25. Ground plan of houses 5 and 6 (with cross-sections of postholes)

Fig. 26. Ground plan of house 7 (with cross-sections of postholes)

Fig. 27. Finds from features 41 (1–11) and 42 (12–22)